

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
ELEANOR SHARPSTON
esitatud 3. aprillil 2014¹

Kohtuasi C-114/12

**Euroopa Komisjon
versus**

Euroopa Liidu Nõukogu

Ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitset käsitleva Euroopa Nõukogu konventsiooni
läbirääkimine — Pädevus — Menetlus

1. Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu Nõukogu vahel on puhkenud ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitset käsitleva Euroopa Nõukogu konventsiooni (edaspidi „konventsioon”) läbirääkimise pädevuse üle.

2. Nõukogu andis *ja* liikmesriikide esindajad (kes esindasid nõukogus oma riikide valitsusi) andsid 19. detsembril 2011 komisjonile loa osaleda konventsiooni läbirääkimistel seoses Euroopa Liidu pädevusse kuuluvate küsimustega ning eesistujariigile korralduse pidada liikmesriikide nimel läbirääkimisi viimati nimetatud pädevusse kuuluvates küsimustes (edaspidi „vaidlusalune otsus”).² Komisjon palub vaidlusaluse otsuse tühistada põhjendusel, et selles ei ole austatud Euroopa Liidu ainupädevust välissuhetes seoses ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitsega. Komisjon palub vaidlusaluse otsuse tühistada ka seetõttu, et selle vastuvõtmisel rikuti kohaldatavaid menetlusnorme ja lojaalse koostöö põhimõtet.³

Konventsioon

3. Euroopa Nõukogu võttis 2002. aastal vastu soovitusel Rec(2002)7, mis käsitleb ringhäälinguorganisatsioonidele kuuluvate autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse laiendamist (edaspidi „2002. aasta soovitus”).⁴ Euroopa Nõukogu ministrite komitee 20. veebruari 2008. aasta otsusega anti meedia ja uute sideteenuste juhtkomiteele (edaspidi „CDMC”)⁵ ülesanne hinnata selliste õiguste tugevdamise võimalusi. Ka CDMC *ad hoc* hindamiskomitee andis 2008. aastal välja memorandumi Euroopa Nõukogu akti kohta, mis käsitleks ringhäälinguorganisatsioonide kaitset ja teostatavushinnangut (edaspidi „2008. aasta memorandum”).

1 — Algkeel: inglise.

2 — Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 19. detsembri 2011. aasta otsus Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide osalemise kohta läbirääkimistel ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitset käsitleva Euroopa Nõukogu konventsiooni üle. Seda otsust ei avaldatud; käesolevas menetluses esitati see komisjoni hagiavalduse lisana. Vt samuti käesoleva ettepaneku punktid 39-43.

3 — Seda põhimõtet väljendatakse teatud keeltes vahel erinevalt: vt nt 20. aprilli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-246/07: komisjon vs. Roots (EKL 2010, lk I-3317, punktid 70 ja 71).

4 — Nimetatud dokumendi, samuti teiste konventsiooni läbirääkimisega seotud dokumentide asjakohast sisu on kirjeldatud esimese väite analüüsi kontekstis käesoleva ettepaneku punktides 122-138.

5 — Akronüümid CDMC ja MC-S-NR (mida on kasutatud käesoleva ettepaneku punktis 3) on need, mida Euroopa Nõukogu ise kasutab.

4. CDMC andis 2009. aastal ringhäälinguorganisatsioonidele kuuluvate autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse *ad hoc* nõuandekomiteele (edaspidi „MC-S-NR”) volitused (edaspidi „2009. aasta volitused”)⁶ töötada ringhäälinguorganisatsioonidele kuuluvate autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse kallal ja võimaluse korral koostada konventsiooni eelnõu.

5. MC-S-NR on seni asutamata. Siiski on tema tulevase töö suhtes nõu peetud. Nõupidamisel 2010. aastal arutati võimaliku konventsiooni eset ja reguleerimisala puudutavaid küsimusi.⁷ Muu hulgas 2008. aasta memorandumist ja 2010. aasta nõupidamise aruandest ilmneb, et eesmärk on leppida tehnoloogiliselt neutraalsetel tingimustel kokku teatavates ringhäälinguorganisatsioonide ainuõigustes, nagu salvestamisõigus⁸, reprodutseerimisõigus, taasedastamisõigus, kättesaadavaks tegemise õigus, üldsusele edastamise õigus ja levitamiseõigus.⁹ Muude aruteluteemade seas on ringhäälingueelsed programmiedastussignaalid¹⁰, kaitse tähtaeg, vajadus mitteammendava piirangute loetelu järele, tehnoloogilisi meetmeid puudutavate õiguste ja kohustuste jõustamine ning õiguste teostamist käsitlev teave¹¹.

6. Konventsioon täiendaks kehtivaid rahvusvahelisi ja piirkondlikke lepingunorme, mis käsitlevad sama teemat. Märkimisväärne arv neid sätteid ja lepinguid on ratifitseerimata ja/või ei ole jõustunud.¹² Tehnoloogia arengu intensiivselt jätkudes kaotab mitugi niisugust normi osa oma tõhususest (mistõttu nende lepingute ratifitseerimine ja jõustumine muutub vastavalt vähem tõenäoliseks).

6 — 2009. aasta volitused esitati käesolevas menetluses kui lisa Euroopa Nõukogu dokumendile „Consultation meeting on the protection of rights of broadcasting organisations” (Strasbourg, 28. ja 29. jaanuar 2010) (edaspidi „2010. aasta nõupidamine”), Meeting Report, MC-S-NR (2010) Misc1rev. Need on saadaval ka Euroopa Nõukogu veebisaidil.

7 — Vt eespool 6. joonealuses märkuses viidatud 2010. aasta nõupidamise aruanne, punktid 1 ja 2.

8 — Ringhääling on sisuliselt kujutis- ja/või heliandmeid sisaldava signaali saatmine ühest kohast teise. Signaal on elektromagnetiline impulss, mis eksisteerib ainult selle edastamise ajal, seega kuni selle vastuvõtmiseni. Seda saab konkreetsele kujule salvestada (ehk „fikseerida”) ning seejärel ühel või mitmel eri viisil (nt kaablita või kaabelsidevahendite kaudu) edastada, et see jõuaks vastuvõtuseadmesse, milleks võib olla näiteks televiisor, raadioaparaat, arvuti või nutitelefon. Seejärel esitavad need vastuvõtuseadmed signaalis sisalduva video- või helisisu.

9 — Vt eespool 6. joonealuses märkuses viidatud 2010. aasta nõupidamise aruanne, punkt 13.

10 — Ringhäälingueelne programmiedastussignaal (*pre-broadcast programme-carrying signal*) on programmi sisaldav signaal, mis saadetakse näiteks sündmuskohalt saatjani või ühelt ringhäälinguorganisatsioonilt teisele. Sageli on see signaal digitaalne ja mõeldud kasutamiseks ringhäälinguorganisatsioonidele, mitte üldsusele otse vastuvõtmiseks.

11 — Õiguste teostamist käsitleva teabe mõiste kohta vt käesoleva ettepaneku punkt 136.

12 — Vt nt Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon (Pariisi 1971. aasta leping) (edaspidi „Berni konventsioon”) (Euroopa Liit ei ole selle konventsiooni osaline, kuid peab intellektuaalomandiõiguse kaubandusaspektide lepingu (edaspidi „TRIPS-leping”) artikli 9 lõikest 1 tulenevalt pidama kinni Berni konventsiooni 1.-21. artiklist (välja arvatud artikkel 6 *bis*) ja selle lisadest); Roomas 26. oktoobril 1961 alla kirjutatud teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvaheline konventsioon (edaspidi „Rooma konventsioon”) (Euroopa Liit ei ole selle konventsiooni osaline); 22. juuni 1960. aasta Euroopa leping televisioonisaadete kaitse kohta (Euroopa Liit ei ole selle lepingu osaline); 11. mai 1994. aasta Euroopa konventsioon, mis käsitleb autoriõiguse ja sellega kaasnevate õigustega seotud küsimusi piiriülese satelliitringhäälingu raames (Euroopa Liit on selle konventsiooni osaline); Brüsseli 1974. aasta konventsioon satelliidi kaudu üle kantavate programmiedastussignaalide levi kohta (edaspidi „Brüsseli 1974. aasta satelliidikonventsioon”) (Euroopa Liit ei ole selle konventsiooni osaline); TRIPS-leping (Maailma Kaubandusorganisatsiooni (edaspidi „WTO”) asutamislepingu 1C lisa) (Euroopa Liit on WTO liige); need rahvusvahelised kokkulepped kiideti heaks Euroopa Ühenduse nimel WTO mitmepoolsete lepingute selles osas, mis kuulus Euroopa ühenduste pädevusse vastavalt nõukogu (22. detsembri 1994. aasta) otsusele 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voorus (1986-1994) (EÜT 1994, L 336, lk 1; ELT eriväljaanne 11/21, lk 80); Ülemaailmse Intellektuaalomandi Organisatsiooni (edaspidi „WIPO”) autoriõiguse leping ning 1996. aasta WIPO esituse ja fonogrammide leping (Euroopa Liit on selle lepingu osaline, mõlemad kiideti Euroopa Ühenduse nimel heaks nõukogu 16. märtsi 2000. aasta otsusega 2000/278/EÜ WIPO autoriõiguse lepingu ning WIPO esituste ja fonogrammide lepingu heakskiitmise kohta Euroopa Ühenduse nimel (EÜT 2000, L 89, lk 6; ELT eriväljaanne 11/33, lk 217)).

7. Paralleelselt võimaliku Euroopa Nõukogu konventsiooni ettevalmistustega jätkuvad läbirääkimised seoses WIPO lepinguga ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kohta.¹³ Nende läbirääkimiste eesmärk on sarnane Euroopa Nõukogus peetavate omaga: „ajakohastada” ringhäälinguorganisatsioonide õigusi vastuseks tehnoloogia muutumisele ja kasvavale kasutamisele. Euroopa Ühendus ja tema liikmesriigid esitasid 2001. aastal ühiselt WIPO-le ettepaneku ringhäälinguorganisatsioonide kaitse lepingu kohta.¹⁴

8. Osalt seetõttu, et WIPO arutelu nimetamisväärselt ei edene, otsustas Euroopa Nõukogu alustada eraldi konventsiooni läbirääkimisi. Käesolevas menetluses esitatud dokumentidest nähtub siiski, et nendel läbirääkimistel arvestatakse WIPO läbirääkimisi, aga ka lepinguosaliste muid kehtivaid ja võimalikke tulevasi rahvusvahelisi kohustusi.¹⁵

Õiguslik taust

Euroopa Liidu leping

9. ELL artiklis 5 on kehtestatud pädevuse andmise põhimõte, mille kohaselt pädevus, mida aluslepingutega ei ole Euroopa Liidule antud, kuulub liikmesriikidele.¹⁶ Artikli 5 lõikes 2 on sätestatud, et „liit [tegutseb] aluslepingutes seatud eesmärkide saavutamiseks talle liikmesriikide poolt aluslepingutega antud pädevuse piires. Pädevus, mida aluslepingutega ei ole liidule antud, kuulub liikmesriikidele.”

10. ELL artikli 13 lõikes 2 on sätestatud: „Iga institutsioon tegutseb talle aluslepingutega antud volituste piires ning vastavalt nendes sätestatud korrale, tingimustele ja eesmärkidele. Institutsioonid on omavahelises koostöös üksteise suhtes lojaalsed.”

11. ELL artikli 16 lõikes 3 on ette nähtud: „Kui aluslepingud ei näe ette teisiti, teeb nõukogu oma otsused kvalifitseeritud häälteenamusega.”

Euroopa Liidu toimimise leping

12. ELTL artikli 2 kohaselt:

„1. Kui aluslepingud annavad liidule teatud valdkonnas ainupädevuse, võib õiguslikult siduvaid akte menetleda ja vastu võtta ainult liit, liikmesriigid võivad seda teha ainult liidu volitusel või liidu õigusaktide rakendamiseks.

2. Kui aluslepingud annavad liidule teatud valdkonnas liikmesriikidega jagatud pädevuse, võivad nii liit kui ka liikmesriigid selles valdkonnas õiguslikult siduvaid akte menetleda ja vastu võtta. Liikmesriigid teostavad oma pädevust ainult niivõrd, kui liit ei ole oma pädevust teostanud. [¹⁷] Liikmesriigid teostavad taas oma pädevust ainult niivõrd, kui liit on otsustanud oma pädevuse teostamise lõpetada.

[...]”

13 — Vt nt WIPO, Standing Committee on Copyright and Related Rights, Working Document for a Treaty on the Protection of Broadcasting Organisations, SCCR/24/10 Corr.

14 — „WIPO, Protection of the Rights of Broadcasting Organisations” – Esitatud Euroopa Ühenduse ja tema liikmesriikide poolt, SCCR/6/2 (3. oktoober 2001) (edaspidi „2001. aasta WIPO ettepanek”). Lisaettepanek seoses mõiste „ringhääling” määramisega esitati 2003. aastal (vt WIPO, artikkel 1 *bis* – Euroopa Ühenduse ja tema liikmesriikide esitatud ettepanek, SCCR/9/12 (24. juuni 2003)). Need dokumendid esitati koos komisjoni hagiavaldusega. Euroopa Kohtule ei ole esitatud küsimusi seoses pädevusega pidada läbirääkimisi selle WIPO lepingu üle ja see lõpuks sõlmida.

15 — Eespool 6. joonealuses märkuses viidatud dokument, punkt 6.

16 — Vt samuti ELL artikli 4 lõige 1.

17 — Vt samuti Lissaboni lepingu vastu võtnud valitsustevahelise konverentsi lõppaktile lisatud deklaratsioon nr 18 pädevuse piiritlemise kohta.

13. Protokollis nr 25¹⁸ jagatud pädevuse teostamise kohta, mis sisaldab ühtainsat artiklit, on ette nähtud: „Kui liit on teatud valdkonnas võtnud meetmeid, hõlmab Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 2 lõikes 2 sätestatud jagatud pädevuse teostamise ulatus üksnes neid elemente, mida asjaomane liidu õigusakt reguleerib, ega laiene kogu valdkonnale.”

14. ETLT artikli 3 lõikes 1 on loetletud valdkonnad, kus Euroopa Liidul on ainupädevus, sealhulgas:

„[...]

b) siseturu toimimiseks vajalike konkurentsieeskirjade kehtestamine;

[...]

e) ühine kaubanduspoliitika.”

15. ETLT artikli 3 lõige 2 annab Euroopa Liidule ainupädevuse rahvusvahelise lepingu sõlmimiseks, „[...] kui selle sõlmimise näeb ette liidu seadusandlik akt või kui lepingut on vaja selleks, et võimaldada liidul teostada oma sisemist pädevust, või kui selle sõlmimine võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala”.

16. ETLT artikkel 4 käsitleb jagatud pädevust ja selles on ette nähtud:

„1. Liidul on liikmesriikidega jagatud pädevus, kui aluslepingud annavad liidule pädevuse, mis ei ole seotud artiklites 3 ja 6 osutatud valdkondadega.

2. Liit ja liikmesriigid jagavad pädevust järgmistes põhivaldkondades:

a) siseturg;

[...]”

17. ETLT artikli 26 lõike 1 kohaselt võtab liit „meetmeid siseturu rajamiseks või toimimise tagamiseks vastavalt aluslepingute asjakohastele sätetele”. ETLT artikli 114 lõikes 1 on ette nähtud, et seadusandliku tavamenetluse kohaselt võtavad parlament ja nõukogu „liikmesriikide[...] õigus- kui ka haldusnormide ühtlustamiseks meetmed, mille eesmärk on siseturu rajamine ja selle toimimine”.

18. ETLT artikli 83 lõike 2 esimeses lauses on sätestatud: „Kui kriminaalõiguse alaste õigus- ja haldusnormide lähendamine osutub möödapääsmatuks liidu poliitika tulemusliku elluviimise tagamiseks valdkonnas, kus on rakendatud ühtlustamisemeid, võidakse direktiividega kehtestada asjaomases valdkonnas kuritegude ja karistuste määratlemise miinimumeeskirjad. [...]”

18 — ELT 2012, C 326, lk 307.

19. ELTL V osa I jaotis sisaldab üldsätteid Euroopa Liidu välissuhete kohta. ELTL artikli 207 lõike 1 kohaselt rajaneb ühine kaubanduspoliitika (mis on ELL artikli 3 lõike 1 punkti e kohaselt liidu ainupädevuses) „[...] ühtsetel põhimõtetel, eriti mis puutub [...] intellektuaalomandi kaubandusaspekt[idesse] [...]”. Ühist kaubanduspoliitikat teostatakse kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.” Sama osa V jaotis puudutab konkreetsetel rahvusvahelisi lepinguid. ELTL artiklis 216 on sätestatud:

„1. Liit võib sõlmida lepingu ühe või mitme kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooniga, kui aluslepingutes on nii sätestatud või kui lepingu sõlmimine on vajalik mõne aluslepingutes seatud eesmärgi saavutamiseks liidu poliitika raames, kui lepingu sõlmimise näeb ette liidu õiguslikult siduv akt või kui see võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala.

2. Liidu sõlmitud lepingud seovad liidu institutsioone ja liikmesriike.”

20. ELTL artiklis 218 on sätestatud menetlusnormid, mis reguleerivad muu hulgas rahvusvaheliste lepingute läbirääkimist ja sõlmimist:

„1. Ilma et see piiraks artikli 207 sätete kohaldamist, peetakse liidu ja kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide vaheliste lepingute üle läbirääkimisi ja selliseid lepinguid sõlmitakse vastavalt järgmisele menetlusele.

2. Nõukogu annab loa alustada läbirääkimisi, võtab vastu läbirääkimisjuhised, annab loa lepingutele alla kirjutada ja sõlmib lepingud.

3. Komisjon [...] annab soovitusi nõukogule, kes võtab vastu otsuse, millega antakse luba alustada läbirääkimisi ning nimetatakse sõltuvalt kavandatava lepingu teemast liidu läbirääkija või läbirääkimisrühma juht.

4. Nõukogu võib anda läbirääkijale juhiseid ning moodustada erikomitee, kellega tuleb läbirääkimiste pidamisel konsulteerida.

5. Läbirääkija ettepaneku põhjal võtab nõukogu vastu otsuse, millega antakse luba lepingule alla kirjutada ja vajaduse korral seda enne jõustumist ajutiselt kohaldada.

6. Nõukogu võtab läbirääkija ettepaneku põhjal vastu otsuse lepingu sõlmimise kohta.

[...] nõukogu [võtab] vastu otsuse lepingu sõlmimise kohta:

a) pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist järgmistel juhtudel:

[...]

v) lepingud, mis hõlmavad valdkondi, mille suhtes kohaldatakse kas seadusandlikku tavamenetlust või seadusandlikku erimenetlust, mille puhul on nõutav Euroopa Parlamendi nõusolek.

Kiireloomulisel juhul võivad Euroopa Parlament ja nõukogu kokku leppida nõusoleku andmise tähtajas;

b) pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga muudel juhtudel. Euroopa Parlament esitab oma arvamuse tähtaja jooksul, mille nõukogu võib määrata sõltuvalt asja kiireloomulisusest. Kui selle tähtaja jooksul arvamust ei ole esitatud, võib nõukogu teha otsuse.

7. Lepingu sõlmimisel võib nõukogu erandina lõigetest 5, 6 ja 9 volitada läbirääkijat kiitma liidu nimel heaks lepingu muudatusi, kui leping näeb ette, et muudatused tuleb vastu võtta lihtsustatud korras või et seda peab tegema lepingus sätestatud organ. Nõukogu võib sellisele volitamisele seada eritingimusi.

8. Nõukogu teeb kogu menetluse käigus otsuseid kvalifitseeritud häälteenamusega.

Nõukogu teeb otsuse siiski ühehäälselt, kui leping hõlmab valdkonda, mille puhul liidu õigusakti vastuvõtmisel on nõutav ühehäälsus, samuti juhul, kui sõlmitakse assotsieerimislepingud ja artiklis 212 osutatud lepingud kandidaatriikidega. Sõlmides lepingu liidu ühinemise kohta Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga teeb nõukogu samuti otsuse ühehäälselt; asjaomase lepingu sõlmimist käsitlev otsus jõustub pärast seda, kui liikmesriigid on selle kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega heaks kiitnud.

9. Nõukogu võtab komisjoni või liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega peatatakse lepingu täitmine ja kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.

10. Euroopa Parlamenti teavitatakse viivitamata ja täielikult kõigil menetluse etappidel.

11. Liikmesriik, Euroopa Parlament, nõukogu või komisjon võib taotleda Euroopa Kohtult arvamust selle kohta, kas kavandatav leping on aluslepingutega kooskõlas. Kui kohtu arvamus on negatiivne, saab kavandatav leping jõustuda üksnes juhul, kui seda muudetakse või kui aluslepingud läbi vaadatakse.”

21. ELTL artikli 263 esimese lõigu kohaselt:

„Euroopa [...] Kohus kontrollib seadusandlike aktide ning nõukogu, komisjoni ja Euroopa Keskpanga õigusaktide seaduslikkust, välja arvatud soovitused ja arvamused, ning nende Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkogu õigusaktide seaduslikkust, mille eesmärgiks on tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele. Samuti kontrollib Euroopa Liidu Kohus liidu organite või asutuste õigusaktide seaduslikkust, mille eesmärgiks on tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele.”

22. ELTL artiklis 288 on sätestatud:

„Liidu pädevuse teostamisel võtavad institutsioonid vastu määruseid, direktiive, otsuseid, soovitusi ja arvamusi.

[...]

Otsus on tervikuna siduv. Kui otsuses täpsustatakse selle adressaadid, on see siduv vaid nimetatud adressaatidele.

[...]”

Liidu õigusaktid ringhäälinguorganisatsioonidele kuuluvate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta

23. Komisjon keskendub oma hakis pädevusele rääkida läbi lepingu üle, mis käsitleb ringhäälinguorganisatsioonidele kuuluvaid autoriõigusega kaasnevaid õigusi. Seepärast piirdub käesolev kokkuvõtte selliseid õigusi reguleerivate liidu õigusnormidega.

24. Need õigusnormid on mõnevõrra killustatult mitmes õigusaktis. Autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi käsitleti kõigepealt koos direktiivis 92/100, mis tunnistati kehtetuks ja asendati direktiiviga 2006/115 (rentimis- ja laenutamiseõiguse direktiiv).¹⁹ Selle põhjenduses 16 on märgitud, et „[l]iikmesriikidel peaks olema võimalik sätestada üldsusele ülekandmise ja edastamise osas autoriõigusega kaasnevate õiguste omanike ulatuslikum kaitse kui nõutud käesoleva direktiivi sätetes”.²⁰

25. Direktiiv 2006/115 on kohaldatav koostoimes direktiiviga 2006/116 (autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja kohta),²¹ direktiiviga 93/83 (mis sisaldab eraldi õigusnorme satelliitlevi ja kaabli kaudu taasedastamise kohta)²² ning direktiiviga 2001/29 (autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas).

26. Nendes direktiivides on toonitatult eristatud autoriõigust sellega kaasnevatest õigustest, nähes ette, et autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse ei mõjuta mingil viisil autoriõiguse kaitset.²³

27. Direktiivi 2006/115 artikli 7 lõikes 2 on ette nähtud ringhäälinguorganisatsioonide salvestusõigus, s.t ainuõigus lubada või keelata oma kaabel või kaablita sidevahendite abil, sh kaabelvõrgu või satelliidi kaudu edastatavate ringhäälingusaadete salvestamist. Artikli 7 lõikes 3 on ette nähtud, et seda õigust ei ole kaabellevitajal, kui ta kõigest edastab kaablivõrgu kaudu ringhäälinguorganisatsioonide ringhäälingusaateid. Vastavalt direktiivi 93/83 artikli 4 lõikele 1 tuleb seda kaitset kohaldada ka üldsusele satelliidi kaudu edastamisel, mis sama direktiivi artikli 1 lõike 2 punkti a kohaselt tähendab „[...] akti, mille käigus üldsusele vastuvõtuks ette nähtud programmi sisaldavad signaalid sisestatakse ringhäälinguorganisatsiooni kontrolli all ja vastutusel katkematusse sideahelasse satelliidi ja satelliidi maajaama vahel”.

28. Direktiivi 2001/29 artikli 2 punktis e on ette nähtud reprodutseerimisõigus,²⁴ mille kohaselt „[l]iikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata otsest või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult, on [...] ringhäälinguorganisatsioonidel nende kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu edastatavate saadete salvestuste osas”. Direktiivi 93/83 artikli 4 lõike 1 kohaselt tuleb seda kaitset kohaldada ka satelliidi kaudu üldsusele edastamisel.

29. Direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 3 kohaselt peavad liikmesriigid sätestama ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguse lubada või keelata oma ringhäälingusaadete *edastamist üldsusele*, kui selline edastamine toimub kohas, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu. Põhjenduse 16 kohaselt jääb liikmesriikidele pädevus võimaldada nende õiguste ulatuslikumat kaitset. Direktiivi 93/83 artikli 4 lõike 1 kohaselt tuleb seda kaitset kohaldada ka satelliidi kaudu üldsusele edastamisel, ent selle direktiivi artikli 6 lõikes 1 on kinnitatud, et see on ka miinimumkaitse.

19 — Nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiiv 92/100/EMÜ rentimis- ja laenutamiseõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas (EÜT 1992, L 346, lk 61; ELT eriväljaanne 17/01, lk 120-125), mida on muudetud 29. oktoobri 1993. aasta direktiiviga 93/98/EMÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja ühtlustamine (EÜT 1993, L 290, lk 9; ELT eriväljaanne 17/01, lk 141) ja seejärel Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiiviga 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230; „infoühiskonna direktiiv”) ning lõpuks kodifitseeritud ja kehtetuks tunnistatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiviga 2006/115/EÜ (ELT 2006, L 376, lk 28).

20 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 28 ja 31.

21 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/116/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja kohta (ELT 2006, L 372, lk 12), millele on viidatud ka kui kaitsetähtaja direktiivile.

22 — Nõukogu 27. septembri 1993. aasta direktiiv 93/83/EMÜ teatavate satelliitlevi ja kaabli kaudu taasedastamisele kohaldatavaid autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate eeskirjade kooskõlastamise kohta (EÜT 1993, L 248, lk 15; ELT eriväljaanne 17/01, lk 134). See direktiiv viitab omakorda direktiivile 92/100, kuid vastavalt direktiivi 2006/115 artikli 14 teisele lõigule „[käsitatakse] [v]iiteid direktiivile [92/100] viidetena käesolevale direktiivile [...]”.

23 — Direktiivi 93/83 artikkel 5; direktiivi 2001/29 artikli 12 lõige 2; ja direktiivi 2006/115 artikkel 12. Direktiivis 2006/116 on autoriõiguse tingimused sätestatud sellega kaasnevate õiguste tingimustest eraldi ja seega ei sisalda see samaladset sätet.

24 — See õigus sätestati kõigepealt direktiivi 92/100 artiklis 7, kuid direktiiviga 2001/29 jäeti see säte välja.

30. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 2 punktis d on sätestatud, et *teoste kättesaadavaks tegemise* õigus, s.o „[...] ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal” on „[...] ringhäälinguorganisatsioonidel nende kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu edastatavate saadete salvestuste osas”. Direktiivi 2001/29 põhjenduses 24 on märgitud, et seda õigust „[...] tuleb käsitada igasugust tegevust hõlmavana, millega tehakse nimetatud objekt kättesaadavaks üldsusele, kes ei viibi paigas, kus objekt kättesaadavaks tehakse, kuid muid tegevusi mittehõlmavana”.

31. Direktiivi 2006/115 artikli 9 lõike 1 punkt d kohustab liikmesriike andma ringhäälinguorganisatsioonidele *levitamise ainuõiguse* oma ringhäälingusaadete salvestuste, sealhulgas nende salvestuste koopiade üldsusele kas müügi teel või muul moel kättesaadavaks tegemise osas. Artikli 9 lõige 2 käsitleb selle õiguse ammendumist ning artikli 9 lõikes 3 on sätestatud, et levitamise ainuõigus ei piira sama direktiivi I peatüki sätteid rentimis- ja laenutamise õiguste kohta. Artikli 9 lõike 4 kohaselt „võib [levitamise õiguse] anda üle, sellest võib loobuda ja selle kohta võib anda välja lepingulise litsentsi”.

32. Direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 3 kohaselt peavad liikmesriigid sätestama ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguse lubada või keelata oma ringhäälingusaadete *taasülekanndmine* (mida on nimetatud ka taasedastamiseks) kaablita vahendite abil. Vastavalt põhjendusele 16 jääb liikmesriikidele pädevus võimaldada nende õiguste ulatuslikumat kaitset. Direktiivi 93/83 artikli 4 lõige 1 laiendas satelliidi kaudu üldsusele edastamise õigust ning selle direktiivi artikli 6 lõikes 1 kinnitati, et see on miinimumkaitse.

33. Direktiivi 2006/115 artikli 10 lõikes 1 on sätestatud neli alust, millele tuginedes on liikmesriikidel õigus sama direktiivi II peatüki kohaselt antud *autoriõigusega kaasnevaid õigusi piirata*. Peale selle võivad liikmesriigid artikli 10 lõike 2 kohaselt ette näha sama tüüpi piiranguid nagu need, mida kohaldatakse kirjandus- ja kunstiteoste autoriõiguste kaitseks. Samas lõikes on ka sätestatud, et „[s]undlitsentsid võib siiski kehtestada ainult sellises ulatuses, et nad oleksid vastavuses Rooma konventsiooniga”. Artikli 10 lõike 3 kohaselt tuleb neid piiranguid „kohalda[da] üksnes teatud erijuhtudel, mis ei ole vastuolus objekti tavapärase kasutamisega ning ei mõjuta põhjendamatult õiguste valdaja õiguspäraseid huve”.

34. Direktiivi 2001/29 põhjenduses 31 on märgitud, et „erandid ja piirangud [tuleks] määratleda ühtlustatumalt” ning „[ü]htlustamistase peaks põhinema erandite ja piirangute mõjul siseturu tõrgeteta toimimisele”. Põhjenduses 32 on lisatud, et direktiivis 2001/29 „näha ette ammendav loetelu eranditest ja piirangutest reprodutseerimisõiguse ja üldsusele edastamise õigusega”. Erandid ja piirangud on määratletud ühe või teise konkreetse õiguse suhtes. Näiteks artikli 5 lõikes 2 on ette nähtud, millistel alustel võib kehtestada (artiklis 2 sätestatud) reprodutseerimisõiguse erandeid või piiranguid. Artikli 5 lõikes 3 on ette nähtud erandid ja piirangud nii reprodutseerimisõiguse kui ka artiklis 3 sätestatud õiguste (seega sealhulgas üldsusele kättesaadavaks tegemise õiguse) puhul. Artikli 5 lõike 5 kohaselt kohaldatakse neid erandeid ja piiranguid „üksnes teatavatel erijuhtudel, mis ei ole vastuolus teose või muu objekti tavapärase kasutusega ning ei mõjuta põhjendamatult õiguste valdaja õiguspäraseid huve”.

35. Direktiivi 2001/29 artiklis 6 on sätestatud kohustused seoses *kaitsega tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise eest*, niisugused meetmed aga tähendavad lõike 3 kohaselt „tehnoloogiat, seadet või komponenti, mille eesmärk tavapärase toimimise puhul on takistada või piirata teoste või muude objektidega seotud toiminguid, milleks autoriõiguse või sellega kaasnevate õiguste valdaja [...] ei ole luba andnud”. Artikli 6 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid nägema ette „piisava õiguskaitse mis tahes tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise vastu, kui asjaomase teo sooritanud isik

on või põhjendatult peab olema teadlik taotletavast eesmärgist”. Direktiivi 2001/29 põhjenduses 47 on märgitud: „Selleks et vältida killustatud õiguslikku lähenemisi, mis võib pärssida siseturu toimimist, tuleb ette näha ühtlustatud õiguskaitse tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise vastu ning selleks vajalike seadmete ja toodete või teenuste pakkumise vastu.”

36. Direktiivi 2001/29 artiklis 7 on sätestatud kohustused seoses *õiguste teostamist käsitleva teabega*, mis lõike 2 kohaselt tähendab „õiguste valdajate esitatavat mis tahes teavet, mis identifitseerib [direktiivis 2001/29] osutatud [...] teose või muu objekti, selle autori või muu õiguste valdaja, või teavet teose või muu objekti kasutamise tingimuste kohta, samuti sellist teavet sisaldavaid numbreid või koodi”. Artikli 7 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid nägema ette „piisava õiguskaitse kõikide isikute vastu, kes teadlikult ning loata [...] a) kõrvaldavad või muudavad elektroonilist õiguste teostamist käsitlevat teavet; b) levitavad, impordivad levitamise eesmärgil, annavad eetrisse, edastavad või teevad üldsusele kättesaadavaks [direktiivi 2001/29] kohaselt kaitstud teoseid või muid objekte, millelt on loata eemaldatud õiguste teostamist käsitlev elektrooniline teave või on seda muudetud, kui nimetatud isik teab või põhjendatult peab teadma, et ta selliselt tegutsedes kutsub esile mis tahes autoriõiguse või sellega seaduste kohaselt kaasnevate õiguste [...] rikkumise või võimaldab, soodustab või varjab seda”. Direktiivi 2001/29 põhjenduses 56 on märgitud: „Selleks et vältida killustatud õiguslikku lähenemist, mis võib pärssida siseturu toimimist, on tarvis ette näha ühtlustatud õiguskaitse sellise tegevuse vastu.”

37. *Kaitse tähtaja* kohta on direktiivi 2006/116 põhjenduses 3 märgitud, et kaitse tähtajad peaksid olema kogu Euroopa Liidus ühesugused. Direktiivi 2006/116 artikli 3 lõikes 4 on märgitud, et ringhäälinguorganisatsioonide õigused aeguvad 50 aastat pärast ringhäälingusaate esmakordset edastamist kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu.

38. Lõpuks on direktiivi 2001/29 artikli 8 lõikes 1 seoses *autoriõigustega kaasnevate õiguste jõustamisega* sätestatud, et liikmesriigid peavad kehtestama asjakohased sanktsioonid ja õiguskaitsevahendid ning võtma kõik meetmed nende sanktsioonide ja õiguskaitsevahendite kohaldamise tagamiseks. Samas direktiivis on täpsustatud, et sätestatavad sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.²⁵ Artikli 8 lõiked 2 ja 3 käsitlevad kahjutasu taotlemist, ettekirjutuse taotlemist (sealhulgas vahendajate vastu) ning õigusi rikkuva materjali konfiskeerimist.

39. Direktiiv 2004/48²⁶ võeti vastu seoses sellega, et liikmesriikides oli intellektuaalomandi õiguste jõustamise vahendites, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamisel, kahjutasu arvestamisel ja kohtulike tõkendite rakendamisel suuri erinevusi.²⁷ Selle direktiivi sätted ei piira direktiivi 2001/29 sätete kohaldamist ning direktiivi 2004/48 põhjenduses 23 on viidatud direktiivis 2001/29 sätestatud „kõikehõlmavale ühtlustamistasandile” seoses autoriõiguste ja nendega kaasnevate õiguste rikkumisega.²⁸ Direktiivi 2004/48 põhjenduse 28 kohaselt „tähevad kriminaalsanktsioonid ühtlasi vastavatel juhtudel meetmeid intellektuaalomandi õiguste jõustamise tagamiseks”. Artikli 2 lõike 3 punktides b ja c on sätestatud, et direktiiv 2004/48 ei mõjuta „liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi ja eriti TRIPS-lepingut, sealhulgas kriminaalmenetlusi ja karistusi sisaldavaid kohustusi” ega „mis tahes siseriiklikke sätteid liikmesriikides, mis puudutavad kriminaalmenetlusi või karistusi seoses intellektuaalomandi õiguste rikkumisega”.

25 — Vt samuti direktiivi 2001/29 põhjendus 58.

26 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT 2004, L 157, lk 45; ELT eriväljaanne 17/02, lk 32).

27 — Vt direktiivi 2004/48 põhjendus 7.

28 — Vt direktiivi 2004/48 artikli 2 lõige 2 ja põhjendus 16. Vt samuti põhjendus 23, mis puudutab direktiivi 2001/29 artikli 8 lõiget 3.

Vaidlusalune otsus

40. Komisjon andis 9. veebruaril 2011 soovitusel, et nõukogu lubaks tal konventsiooni üle läbirääkimisi pidada. Komisjon asus aluslepingutes sätestatud mis tahes võimalikule alusele viitamata seisukohale, et konventsiooni ese kuulub kehtivate direktiivide reguleerimisalasse ning konventsioon hakkab põhinema liidu õigustikul. Dokumentidest, mis nõukogu Euroopa Kohtu palvel esitas,²⁹ nähtub, et komisjoni ettepanekut arutati intellektuaalomandi töörühmas (autoriõigus) mitmel korral ning seejärel koostas eesistujariik kompromissettepaneku, mis sai vaidlusaluse otsuse aluseks. Selle menetluse käigus kanti nõukogu protokollis komisjoni ametlik seisukohavõtt, et konventsiooni sõlmimine puudutab liidu ainupädevust ja et vaidlusalune otsus, mida ta iseloomustab kui „hübriidakti”, rikub ELTL artikli 218 lõikeid 2 ja 3.

41. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide esindajad võtsid vaidlusaluse otsuse vastu 19. detsembril 2011. Minu teada ei ole saadaval hääletusmenetlust selgitavaid dokumente. Komisjonile teatati vaidlusalusest otsusest 21. detsembril 2011.

42. Komisjonile adresseeritud³⁰ vaidlusaluse otsuse preambul on sõnastatud järgmiselt:

„võttes arvesse [ELTL], eriti selle artikli 218 lõikeid 3 ja 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusel

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjonil tuleks lubada osaleda liidu nimel [konventsiooni] läbirääkimistel liidu pädevusse kuuluvates küsimustes, mille kohta liit on vastu võtnud eeskirju.
- (2) Liikmesriigid peaksid nendel läbirääkimistel enda nimel osalema ainult niivõrd, kui läbirääkimiste käigus tekkivad küsimused kuuluvad nende pädevusse. Eesmärgiga tagada liidu välisesindatuse ühtsus peaksid liikmesriigid ja komisjon läbirääkimistel tihedalt koostööd tegema,

[...]”

43. Vaidlusaluse otsuse artiklis 1 on sätestatud:

„1. Käesolevaga lubatakse komisjonil osaleda [konventsiooni] läbirääkimistel ja pidada neid läbirääkimisi liidu nimel liidu pädevusse kuuluvates küsimustes, mille kohta liit on vastu võtnud eeskirju, pidades nõu intellektuaalomandi töörühmaga (autoriõigus) (edaspidi „erikomitee”).

2. Komisjon peab neid läbirääkimisi vastavalt käesoleva otsuse lisas ette nähtud läbirääkimisjuhistele ja/või liidu kokkulepitud seisukohtadele, millele on erikomitees jõutud nimelt nende läbirääkimiste tarvis.

3. Kui läbirääkimiste ese kuulub liikmesriikide pädevusse, võtab eesistujariik läbirääkimistest täielikult osa ja peab neid liikmesriikide nimel, lähtudes varem kokku lepitud ühisest seisukohast. Kui kokkulepitud ühisele seisukohale ei õnnestu jõuda, on liikmesriikidel õigus kõnesolevas küsimuses iseseisvalt sõna võtta ja hääletada, ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist.

4. Komisjon ja liikmesriigid teevad läbirääkimiste käigus tihedat koostööd, võttes eesmärgiks liidu ja tema liikmesriikide ühtse rahvusvahelise esindatuse.

29 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 47.

30 — Vaidlusaluse otsuse artikkel 2.

5. Komisjon ja/või eesistujariik tagavad, et läbirääkimistega seotud dokumendid edastatakse liikmesriikidele õigel ajal. Nad teatavad nõukogule ja/või erikomiteele enne ja pärast iga läbirääkimisistungit avatud ja läbipaistval viisil läbirääkimiste tulemustest ja vajaduse korral läbirääkimiste käigus tekkinud probleemidest.”

44. Vaidlusaluse otsuse lisas on ette nähtud läbirääkimisjuhised, mille kohaselt:

- „1. Komisjon tagab, et Euroopa Nõukogu kavandatava ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitse lepingu eelnõu sisaldab asjakohaseid sätteid, mis võimaldavad Euroopa Liidul konventsiooniga ühineda.
2. Komisjon peab läbirääkimisi eesmärgiga tagada, et kavandatavad sätted oleksid kooskõlas direktiiviga 2006/115/EÜ [...], direktiiviga 2006/116/EÜ [...], direktiiviga 93/83/EMÜ [...] ja direktiiviga 2001/29/EÜ [...] ning kohustustega, mis Euroopa Liit ja tema liikmesriigid on võtnud WTO egiidi all intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu raames [...].
3. Käesolevaid läbirääkimisjuhiseid võidakse kohandada vastavalt läbirääkimiste käigus tehtud edusammudele.”

Etteheide ja menetlus

45. Komisjon esitab vaidlusaluse otsuse tühistamise taotluses neli õigusväidet.

46. Komisjoni esimene väide on seotud pädevusega. Komisjon väidab, et nõukogu rikkus ELTL artikli 2 lõiget 2 ja artikli 3 lõiget 2, kui ta asus seisukohale, et konventsiooniga hõlmatavad küsimused kuuluvad jagatud pädevusse, ning andis liikmesriikidele või muule institutsioonile peale komisjoni loa pidada läbirääkimisi valdkonnas, kus Euroopa Liidul on ainupädevus.

47. Ülejäänud kolm väidet puudutavad vaidlusaluse otsuse vastuvõtmiseks kasutatud menetlusi. Muu hulgas väidab komisjon, et on rikutud:

- Euroopa Liidu poolt rahvusvaheliste lepingute läbirääkimiseks loa andmise korda ja tingimusi;
- nõukogu hääletuseeskirju (ELL artikli 16 lõige 3 ja ELTL artikli 218 lõige 8); ja
- aluslepingutes seatud eesmärgid ja lojaalse koostöö põhimõtet (ELL artikkel 13).

48. Kirjalikult esitasid oma seisukohad nõukogu, parlament ja komisjon ning Tšehhi, Saksamaa, Madalmaade, Poola ja Ühendkuningriigi valitsus. Vastuseks palvele, mille Euroopa Kohus esitas vastavalt oma kodukorra artikli 62 lõikele 1, esitas nõukogu 25. juulil 2013 dokumendid vaidlusaluse otsuse vastuvõtmiseni viinud menetluse kohta.

49. Kohtuistungil, mis peeti 24. septembril 2013, esitasid suulised seisukohad kõik kirjalikult seisukohti esitanud menetlusosalised, välja arvatud Madalmaade valitsus.

Vaidlusaluse otsuse kohtuliku kontrolli ulatus Euroopa Kohtus

50. Kuigi nõukogu ei ole esitanud ametlikku väidet hagi vastuvõetamatus kohta, märgib ta, et Euroopa Kohtul ei ole ELTL artikli 263 alusel pädevust kaaluda otsuseid, mida liikmesriigid on vastu võtnud küsimustes, milles nad on pädevad. Nii ei saa Euroopa Kohus vaidlusalust otsust kontrollida, niivõrd kui selle otsuse on teinud liikmesriikide esindajad, kes *ei* tegutsenud nõukogu liikmetena. Saksamaa ja Madalmaade valitsused sisuliselt toetavad nõukogu seisukohta.

51. Komisjon ja parlament märgivad, et vaidlusaluse otsusega lubati Euroopa Liidul pidada läbirääkimisi rahvusvahelise lepingu sõlmimiseks. Sellepärast on see otsus tehtud nõukogu pädevust teostades ja seda saab Euroopa Kohtus kontrollida. Ehkki komisjon nõustub, et läbirääkimisjuhised ega erikomitee (mille asutamine on vaidlusaluse otsusega ette nähtud) seisukoht ei ole siduvad, väidab ta, et vaidlusaluse otsuse õiguslik tagajärg seisneb läbirääkimisloa piirdumises küsimustega, „mille kohta liit on vastu võtnud eeskirju”.

52. Ma ei saa nõukogu argumendiga nõustuda.

53. ELTL artikli 263 esimese lõigu kohaselt on Euroopa Kohus pädev kontrollima niisuguste nõukogu õigusaktide seaduslikkust, mille eesmärk on tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele. Selles suhtes ei ole oluline selle õigusakti laad ega vorm.³¹ Kohtulik kontroll võib olla seotud nii õigusakti sisuga kui ka menetlusnormidega, mille kohaselt see vastu võeti.

54. Vaidlusalune otsus on nõukogu poolt ELTL artikli 218 lõigete 3 ja 4 alusel vastu võetud üksikakt, mis annab komisjonile loa pidada konventsiooni üle läbirääkimisi vastavalt selles aktis ette nähtud pädevuse jaotusele ja läbirääkimisjuhistele. Seetõttu on mistõttu vaidlusalusel otsusel õiguslikke tagajärgi.³²

55. ELTL artikli 263 kohaselt on Euroopa Kohus pädev kontrollima vaidlusalust otsust, sealhulgas liikmesriikide valitsustevahelise tegevusega seotud aspekti. Seda tehes ei võta Euroopa Kohus seisukohta liikmesriikide valitsustevahelise tegevuse kui sellise suhtes – see väljuks tema pädevuse piiridest.³³ Kontroll Euroopa Kohtus keskendub üksnes nõukogule: eeskätt sellele, kas aluslepingud võimaldasid tal käsitleda sedalaadi otsuses valitsustevahelist tegevust.

56. Tegelikult ei ole siin küsimus selles, kas vaidlusalune otsus on *kas* nõukogu õigusakt *või* valitsustevaheline otsus.³⁴ Küsimus on hoopis selles, kas ELTL artikli 218 lõigete 3 ja 4 tähenduses otsus, mida saab Euroopa Kohtus kontrollida, saab olla mõlemat. Vastus sõltub sisuliselt sellest, kas komisjoni teine ja kolmas väide, mis puudutavad hübriidakti seaduslikkust, on põhjendatud. Valitsustevahelise õigusakti sisu ühtesulatamist liidu õigusakti sisuga ei saa siiski kasutada kui vahendit liidu õigusnormidest kõrvalehoidumiseks ja selle õigusakti välistamiseks Euroopa Kohtu kontrolli alt.³⁵

Väidete analüüsimise järjekord

57. Komisjon on sõnastanud teise, kolmanda ja neljanda väite hübriidakti seaduslikkuse kohta kui alternatiivsed tühistamise alused, kuid märgib, et need väited kehtivad olenemata sellest, kas Euroopa Kohus otsustab, et Euroopa Liidul on konventsiooni üle läbirääkimiste pidamise ainupädevus.

31 — Vt nt 30. juuni 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-181/91 ja C-248/91: parlament *vs.* nõukogu ja komisjon (EKL 1993, lk I-3685, punkt 13 ja seal viidatud kohtupraktika) ja 13. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-27/04: komisjon *vs.* nõukogu (EKL 2004, lk I-6649, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).

32 — Selles suhtes tuleb eristada läbirääkimisjuhiste õiguslikku mõju õigusaktist, mis sisaldab õiguslikult siduvat nõukogu meedet, mis on käesoleva tühistamishagi ese ja millel põhinevad komisjoni neli väidet. Seega, kui vaidlusalune otsus ühe või kõigi nende väidete põhjal tühistatakse, mõjutaks see ka läbirääkimisjuhiseid, sest need ei saa avaldada mingit mõju seoses läbirääkimistega, mille ese ei kuulu Euroopa Liidu pädevusse ja/või mille jaoks ei ole antud nõuetekohaselt luba. Teisisõnu, neil ei saa olla tagajärgi (olenemata sellest, kas ja kui, siis miks täpselt on need põhimõtteliselt siduvad) niikaua, kui komisjon ei ole saanud nõuetekohaselt luba läbirääkimistes osalemiseks.

33 — Eespool 31. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu ja komisjon, punkt 12.

34 — Selles oli küsimus kohtuasjas parlament *vs.* nõukogu ja komisjon, millele on viidatud eespool 31. joonealuses märkuses. Seal märkis Euroopa Kohus oma otsuse punktis 14, et käsitletava akti kirjeldus ei ole asjakohane ja et pädevuse küsimuse lahendamiseks tuleb tuvastada, „kas kõnealune akt ei ole selle sisu ja kõiki vastuvõtmise asjaolusid arvestades tegelikult nõukogu otsus”.

35 — Täpselt seda märkis Euroopa Kohus eespool 31. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsuses parlament *vs.* nõukogu ja komisjon seoses liikmesriikide tehtud, kuid nõukogus vastu võetud otsusega (vt punkt 12). Pelgalt see, et otsus on nimetatud nõukogus kokku tulnud liikmesriikide aktiks (või seda kirjeldatakse samalaadselt), ei ole piisav alus pädevuse välistamiseks (punkt 14). Vt samuti pisut teistsuguses kontekstis 12. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas C-170/96: komisjon *vs.* nõukogu (EKL 1998, lk I-2763, punktid 12-18).

58. Kui teises, kolmandas ja neljandas väites viidatud aluslepingute sätted ei võimalda nõukogul vastu võtta vaidlusaluse otsuse laadset hübriidakti, ei ole vormiliselt võttes enam vaja selle sisu arutada. Ühtlasi on ilmne, et pädevuse küsimus on nii pooltele kui ka menetlusse astujatele ühtviisi väga tähtis: tõepoolest on nad kõik oma seisukohtades keskendunud iseäranis esimesele väitele. Sellepärast käsitlet komisjoni väiteid nende esitamise järjekorras.

Esimene väide: pädevus

Argumendid

59. Komisjoni esimese väite kohaselt rikkus nõukogu ETL artikli 2 lõiget 2 ja artikli 3 lõiget 2, kui ta asus seisukohale, et Euroopa Nõukogus peetavate läbirääkimiste ese kuulub jagatud pädevusse, ja andis liikmesriikidele või muule institutsioonile kui komisjon loa pidada läbirääkimisi rahvusvahelise lepingu üle, mis tegelikkuses kuulub Euroopa Liidu ainupädevusse. Esimese väite põhisisu seisneb selles, et nõukogul ei olnud lubatud tunnustada ühegi liikmesriigi pädevust nendel läbirääkimistel.

60. Komisjon, keda toetab parlament, märgib, et Euroopa Liidul on välissuhtlemises ainupädevus läbi rääkida ja sõlmida rahvusvahelisi lepinguid valdkonnas, mis on suures ulatuses reguleeritud liidu õigusnormidega, mis ei ole pelgalt miinimumnõuded. Selles suhtes tugineb ta Euroopa Kohtu praktikale, mis põhineb 31. märtsi 1971. aasta kohtuotsusel AETR³⁶.

61. Komisjon väidab, et isegi kui konventsioon oma lõplikus redaktsioonis võib ulatuda liidu selle hetke õigustikust kaugemale, võib iga läbiräägitav küsimus ikkagi mõjutada või muuta olemasoleva õigustiku ulatust. Euroopa Liit on teostanud oma pädevust ringhäälinguorganisatsioonide õiguste ühtlustamisel ja sellepärast peab ta nüüd tegutsema üksinda. See, et nende ühtlustavate normide kohaselt võib liikmesriikidele jääda teatav pädevus kehtestada piiranguid või kõrgemal tasemel kaitse, ei mõjuta seda ainupädevust, muu hulgas selle pärast, et salvestamisõiguse, reprodutseerimisõiguse, taasedastamisõiguse, üldsusele edastamise õiguse, üldsusele kättesaadavaks tegemise õiguse ja levitamiseõiguse kohta on kehtestatud ühised õigusnormid.

62. Komisjon, keda toetab parlament, ei nõustu arusaamaga, et Lissaboni lepinguga on vähendatud Euroopa Liidu välissuhtlemispädevuse ulatust. ETL artikli 2 lõige 2 ja protokoll nr 25 ei ole asendanud AETR kohtupraktikat. Komisjon eeldab, et kui aluslepingute koostajate kavatsus olnuks piirata Euroopa Liidu välissuhtlemispädevust ja muuta 40 aasta vanust kohtupraktikat, oleksid nad selle kavatsuse selgelt väljendanud.

63. Kui tegu on ETL artikli 3 lõike 2 tähenduses ainupädevusega, ei ole artikli 2 lõige 2 mõistagi kohaldatav. Siseturu kuulumine jagatud pädevusse ei tähenda, et jagatud on ka välissuhtlemispädevus intellektuaalomandit käsitleva rahvusvahelise lepingu sõlmimiseks. Keegi ei ole vaidlustanud seda, et ETL artikli 2 lõiget 2 saab kohaldada rahvusvaheliste lepingute suhtes: seega saab Euroopa Liit otsustada võtta vastu uusi ühiseid õigusnorme rahvusvahelise lepingu vormis, mis oleks siis ka liikmesriikidele siduv. Isegi kui Euroopa Kohus otsustaks, et kõnealune pädevus ei ole ainupädevus, võiks Euroopa Liit selle konventsiooni ikkagi üksinda läbi rääkida ja sõlmida, sest jagatud pädevuse teostamine ei põhine eelneval ühiste õigusnormide vastuvõtmisel.

64. Metoodika osas ei nõustu komisjon lähenemisviisiga, mille korral iga kehtivat liidu õigusnormi võrreldakse tulevases rahvusvahelises lepingus sisalduda võiva tingimusega. Liidu õigust tuleb käsitleda hoopis kui ühtset ja tasakaalustatud õigusnormide kogu. Sellepärast esitab komisjon nii „teemade kaupa” analüüsi kui ka üldise analüüsi – isegi kui ei ole vaja tõendada, et iga läbirääkimistel arutusele tulev teema mõjutab siseturu nõuetekohast toimimist (s.o alust, millest lähtudes võeti vastu

36 — 31. märtsi 1971. aasta otsus kohtuasjas 22/70: komisjon vs. nõukogu (EKL 1971, lk 263) (maanteeveo Euroopa kokkuleppe ehk „AETR”).

asjassepuutuvad liidu direktiivid), nagu ta märgib. Viimati nimetatud analüüsi raames tugineb komisjon Euroopa Kohtu seisukohale, et liidu õigus hõlmab väga suures ulatuses Berni konventsiooni sisu.³⁷ Arvamusest 1/03 nähtuvalt ei muuda see, et liikmesriikidel võib olla tegutsemisel mõningane „jääkvabadus”, iseenesest pädevust ainupädevuseks; Euroopa Kohus peab sel juhul uurima, kas see vabadus võib mõjutada või muuta liidu õiguse reguleerimisala.³⁸ Euroopa Kohus on nõustunud, et ainupädevus ei kao põhjusel, et ühtlustatus ei ole täielik. Selles suhtes vastab käesolev juhtum arvamuses 2/91 seatud tingimustele: valdkond on suures ulatuses reguleeritud liidu õigusnormidega, mis ei ole pelgalt miinimumnõuded.³⁹

65. Komisjon võrdleb käesolevat asja kohtuasjaga C-45/07: komisjon vs. Kreeka, milles käsitletud regulatsioon muutis kahe rahvusvahelise akti sisu liidu õiguse osaks. Euroopa Kohus asus AETR kohtupraktikat arvestades seisukohale, liikmesriik et ei saanud algatada menetlust, mis oleks võinud viia nende aktide muutmiseni.⁴⁰

66. Konventsiooni sisu kohta märgib komisjon, et ringhäälingusaate määratlemine ja kaitse saajate (kelle hulka võivad kuuluda ka veebihäälingusaadete (*webcasting*) ja rööphäälingusaadete (*simulcasting*) tootjad) kirjeldamine avaldab liidu õigustikule vahetult mõju. Praegu kaitsevad direktiivid 2006/115 ja 2001/29 ringhäälinguorganisatsioonid, kes kannavad oma signaale üle kaabel- või kaablita sidevahendite abil (sellesse rühma kuuluvad maapealset ja satelliitlevi kasutavad ringhäälinguorganisatsioonid), direktiiv 93/83 aga ei tunnusta kaabellioperaatoreid eraldi õiguste valdajatena.

67. Liidu õigusnormide kohaselt kaitstavate õigustega seoses märgib komisjon, et:

- ettepanekud kaitsta ka ringhäälingusaadete edastamist kaabelsidevahendite (sealhulgas interneti) kaudu ja hilisemat taasülekandmist mõjutaksid või muudaksid *taasedastamisõiguse* ulatust liidu õiguses; ja
- ettepanek laiendada *üldsusele edastamise õiguse* ulatust nii, et see oleks kohaldatav ka mujal kui kohtades, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu, mõjutaks liidu õiguses piiratumat üldsusele edastamise õigust, aga ka teiste õiguste valdajate õigusi, mille suhtes seda mõistet kasutatakse.

68. Komisjon nõustub, et liidu õigus ei *kaitse ringhäälinguelseid programmiedastussignaale*, sest need ei kujuta endast ringhäälingut ega ülekannet kui selliseid. Ta märgib siiski, et ettepanekud niisuguseid signaale kaitsta – olgu eraldi õiguse andmise, „ringhäälingu” mõiste laiema määratlemise või piisava õiguskaitse tagamise teel – on kehtiva liidu õigusega lahutamatu seotud, sest need oleksid kohaldatavad juba kaitstud materjalile, kuid varasemas ülekandejärgus. Peale selle on vaja niisugust kaitset kaaluda lähtuvalt direktiivist 93/83, mis reguleerib satelliidi kaudu edastatavaid programmiedastussignaale.

69. Komisjon märgib ka, et *kaitse tähtaeg* on ühtlustatud ja liidu õigus reguleerib *kaitset tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise eest* ning kaitset *õiguste teostamist käsitleva teabe* loata kõrvaldamise või muutmise eest.

37 — Vt 19. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas C-13/00: komisjon vs. Iirimaa (EKL 2002, lk I-2943, punkt 17).

38 — 7. veebruari 2006. aasta arvamus 1/03 (EKL 2006, lk I-1145, punktid 148-151).

39 — 19. märtsi 1993. aasta arvamus 2/91 (EKL 1993, lk I-1061, punktid 22-26).

40 — 12. veebruari 2009. aasta otsus kohtuasjas C-45/07: komisjon vs. Kreeka (EKL 2009, lk I-701, punktid 21 ja 22).

70. Lõpuks on Euroopa Kohus tõlgendanud selliseid mõisteid nagu „üldsus” mõistes „üldsusele edastamine” ühetaoliselt ja (niivõrd kui võimalik) rahvusvahelist õigust arvestades ning on püüdnud kohaldada ühes intellektuaalomandiõigust reguleerivas direktiivis leiduvaid põhimõtteid või mõisteid ka teistele direktiividele, kuigi konkreetne ühtlustatus puudub. Nii võib ühe direktiivi muutmine mõjutada kogu seda õigusnormistikku, mida tuleb tõlgendada ja kohaldada mis tahes laadi õiguste valdaja suhtes.

71. Nõukogu sõnul, keda toetavad menetlusse astunud liikmesriigid, nähtub ELTL artikli 3 lõikest 2 koostoimes ELTL artikli 2 lõikega 2 ja protokolliga nr 25, et Euroopa Liidu välissuhtlemise ainupädevus piirneb rahvusvahelise lepingu nende aspektidega, mida reguleerivad kõnealused liidu õigusaktid. Teisisõnu: ELTL artikli 3 lõiget 2 ei tohiks tõlgendada nii, et see kodifitseerib arvamuses 1/03⁴¹ ette nähtud „suures osas [liidu] eeskirjadega hõlmatud” valdkonna kriteeriumi. Nõukogu märgib, et teise võimalusena, isegi kui seda niiviisi tõlgendada, tuleb käesolevast asjast eristada sellist kohtupraktikat nagu arvamus 2/91⁴², 5. novembri 1992. aasta otsus kohtuasjas C-467/98: komisjon vs. Taani⁴³ ning arvamus 1/03⁴⁴.

72. Hoolimata sellest, et mitu küsimust, mida konventsioon võib hõlmata, on juba Euroopa Liidu õigusnormide reguleerimisalas ja kuulub seega Euroopa Liidu ainupädevusse, ei ole liidul ainupädevust kogu konventsiooni läbirääkimiseks.

73. Nõukogu ei ole nõus, et ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitse hakkab mõjutama autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse ja teostamise üldist tasakaalu, sest esimesena nimetatud õigused on viimati nimetatutest sõltumatud ja iseseisvad. Sellest annab muu hulgas tunnistust 15. märtsi 2012. aasta otsus kohtuasjas SCF⁴⁵, kus Euroopa Kohus tõlgendas „üldsusele edastamise” mõistet direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 1 ja (direktiiviga 2006/115 kodifitseeritud) direktiivi 92/100 artikli 8 lõikes 2 erinevalt. Nõukogu lisab, et tõenäoliselt hakkab konventsioon hõlmama tavaks kujunenud põhimõtet, mille kohaselt konventsiooniga ette nähtud kaitse ei mõjuta kirjandus- ja kunstiteoste autoriõiguste kaitset.

74. Edasi osutab nõukogu ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitse kolmele aspektile, mida läbirääkimised hõlmavad, kuid mis on seni ühtlustamata. Seega ei mõjutaks ega muudaks see, kui liikmesriigid neis aspektides läbirääkimisi peavad ja rahvusvahelisi kohustusi võtavad, liidu õigusnormide reguleerimisala.

75. Esiteks jääb liikmesriikidele vabadus kehtestada või jätta kehtestamata *ainuõigus lubada või keelata üldsusele edastamist kohtades, kus ei ole sisenemistasu*. Direktiivi 2006/115 artikli 8 lõige 3 reguleerib üksnes üldsusele edastamist kohtades, kus on sisenemistasu.

76. Teiseks ei ole ühegi liidu õiguse sätte (sealhulgas direktiivi 2001/29 artikli 6) eesmärk kaitsta *ringhäälingueelse programmiedastussignaali ülekandmist* enne, kui see ringhäälingu kaudu üldsusele edastatakse. Kuigi selle signaali sisu võib olla autoriõigusega kaitstud, ei ole selle õiguse ese ja selle õigusega soodustatud isikud samad nagu ringhäälingusaadete puhul.

41 — Viidatud eespool 38. joonealuses märkuses.

42 — Viidatud eespool 39. joonealuses märkuses.

43 — 5. novembri 1992. aasta otsus kohtuasjas C-467/98: komisjon vs. Taani (EKL 2002, lk I-9519) (see on üks nn avatud taeva kohtuotsustest).

44 — Viidatud eespool 38. joonealuses märkuses.

45 — 15. märtsi 2012. aasta otsus kohtuasjas C-135/10: SCF Consorzio Fonografici (edaspidi „kohtuotsus SCF”; punktid 75 ja 76).

77. Kolmandaks märgib nõukogu, et ehkki liidu õigusnormid *jõustamise* kohta on olemas, ei takista need liikmesriike sätestamast õiguskaitsevahendeid, mis on õiguste valdajatele soodsamad direktiiviga 2004/48 ette nähtutest. Samuti ei käsitle need kriminaalkaristusi ega sisalda ETL artikli 83 lõike 2 kohast miinimumeeskirja. Nõukogu tunnistab, et vaidlusaluse otsuse vastuvõtmise ajal ei olnud konventsiooni sisu piisavalt täpsustunud, et võimaldada kindlaks teha jõustamist puudutavate tingimuste täpset ulatust, laadi ja sisu.

78. Poola valitsus lisab, et konventsioonis võidakse ringhäälingu mõistele ette näha ka laiem määratlus, ning – nagu märgib ka Ühendkuningriik – liidu õiguses ei ole ette nähtud kaabelsidevahendite kaudu taasedastamise õigust.

79. Nõukogu vaidleb Madalmaade, Poola ja Ühendkuningriigi valitsuste toetusel vastu ka komisjoni soovitusel, et Euroopa Kohus peaks andma üldise hinnangu, keskendumata üksikutele sätetele (nagu sätted seoses nende kolme aspektiga, mis nõukogu meelest kuuluvad liikmesriikide pädevusse). Selle kohta märgib nõukogu, et ei ole mingit alust väita, nagu peaksid kõikidel õiguste valdajatel olema täiesti ühesugused õigused. Kõikide õiguste ja kohustuste tõlgendamisel tuleb arvestada nende konteksti ja eesmärgi. See, et ühe intellektuaalomandi käsitleva direktiivi sätet võib olla vaja tõlgendada kooskõlas teistes niisugustes direktiivides ette nähtud nõuete ja põhimõtetega,⁴⁶ ei tähenda, et üks teist tingimata mõjutab.

80. Lõpuks nõustub nõukogu, et kui läbiräägitud konventsioon ei sisalda liikmesriikide pädevusse kuuluvaid teemasid, oleks selle konventsiooni osaliseks ainult Euroopa Liit.

Hinnang

ETL artikli 3 lõikes 2 kasutatud sõnastuse „kui selle sõlmimine võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala” tähendus

81. Kõik menetlusosalised nõustuvad, et Euroopa Liidul on välissuhtlemises pädevus pidada läbirääkimisi ringhäälinguorganisatsioonide õigusi käsitleva rahvusvahelise lepingu sõlmimiseks. Küsimus on selles, kas see on ainupädevus või liikmesriikidega jagatud pädevus.

82. Samuti on menetlusosalised nõus, et aluslepingutes ei ole sõnaselgelt ette nähtud ainupädevust seoses ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitsega ning et konventsiooni sõlmimist ei peeta vajalikuks selleks, et võimaldada Euroopa Liidu sisepädevuse teostamist kavandatava konventsiooniga hõlmatavas valdkonnas, ning et põhimõtteliselt on see sisepädevus jagatud pädevus. See, kas välissuhtlemises on tegu ainupädevusega, oleneb sellest, kas konventsiooni sõlmimine mõjutab ühiseeskirju või muudab nende reguleerimisala ETL artikli 3 lõike 2 tähenduses.

83. Pooltevaheline lahkarvamus seisneb hoopis selles, kuidas nad tõlgendavad ETL artikli 3 lõiget 2, ja vastuses küsimusele, millal on Euroopa Liidul ainupädevus pidada läbirääkimisi kogu rahvusvahelise lepingu üle olukorras, kus osa kavandatava rahvusvahelise lepinguga hõlmatud valdkonnast kuulub liidu õigusnormide kohaldamisalasse. Komisjon märgib, et kui valdkond on suuresti hõlmatud liidu õigusnormidega, kehtib ainupädevus. Nõukogu pooldab rangemat käsitust, mille kohaselt ainupädevust ei saa olla valdkondades, kus Euroopa Liit ei ole meetmeid võtnud.⁴⁷

46 — 13. oktoobri 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-431/09 ja C-432/09: Airfield ja Canal Digitaal (EKL 2011, lk I-9363, punkt 44).

47 — Tahaksin märkida, et ükski menetlusosaline ei ole väitnud, nagu kuuluks konventsioon (või selle osa(d)) välissuhtluses Euroopa Liidu ainupädevusse selle alusel, et kuna intellektuaalomandiõiguste kaitse standardid võivad olla sisuliselt samad olenemata neid sisaldava rahvusvahelise kokkuleppe laadist, kuuluvad ringhäälinguorganisatsioonide ainuõigused ning nende õigustega seotud tingimused, erandid, piirangud ja reservatsioonid TRIPS-lepingu (eeskätt selle artikli 14) reguleerimisalasse ning pärast Lissaboni lepingu jõustumist on Euroopa Liidul nüüd ainupädevus seoses ühise kaubanduspoliitikaga, mis ETL artikli 207 lõike 1 kohaselt „rajaneb ühtsetel põhimõtetel, eriti mis puutub [...] intellektuaalomandi kaubandusaspektide[sse]”. Seoses mõiste „intellektuaalomandi kaubandusaspektid” tähendusega vt 18. juuli 2013. aasta otsus kohtuasjas C-414/11: Daiichi Sankyo ja Sanofi-Aventis Deutschland, punktid 49-61.

84. Pooled on oma seisukohtades iseloomustanud vaidlusalust küsimust kui küsimust selle kohta, kas ELTL artikli 3 lõige 2 kodifitseerib AETR kohtupraktika. Selle poolest ei ole tegu esimese korraga, mil nõukogu seisukoht ELTL artikli 3 lõike 2 ja AETR kohtupraktika vahelise seose kohta on Euroopa Kohtus vaidlustatud. Kohtuasjas C-137/12: komisjon *vs.* nõukogu kuulus vaidlusalune pädevus ühise kaubanduspoliitika valdkonda, mistõttu ei olnud vaja ELTL artikli 3 lõiget 2 kaaluda.⁴⁸ Siiski käsitles kohtujurist Kokott seda küsimust selles kohtuasjas esitatud ettepanekus. Ta jõudis järeldusele, et ELTL artikli 3 lõike 2 lõpposa kodifitseerib AETR kohtupraktika, ega leidnud tõenditest pidet nõukogu argumendile, et Lissaboni lepingu koostajatel oli teistsugune kavatsus. Samuti ei olnud ta veendunud, et protokoll nr 25 saab tõlgendada ELTL artikli 3 lõikest 2 tulenevat Euroopa Liidu pädevust piiravana.⁴⁹

85. Ma ei ole kindel, et kaalul oleva küsimuse sõnastamisest kujul, kas ELTL artikli 3 lõige 2 kodifitseerib AETR kohtupraktika, on abi, suuresti sellepärast, et poolte vahel on lahkavused selles, mis (täpselt) on selle kohtupraktikaga ette nähtud. Loeb ELTL artikli 3 lõikes 2 kasutatud sõnastuse „kui selle sõlmimine võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala” tähendus. Seal kasutatud sõnastust tuleb tõlgendada koostoimes aluslepingute muude osade kontekstiga, võttes arvesse ajaloolist tausta, mille ilmne osa on ka Euroopa Kohtu praktika.

86. Alustan ELTL sõnastusest.

87. ELTL-s on sõnastust „mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala” kasutatud kaks korda. Peale ELTL artikli 3 lõike 2 esineb see ka ELTL artikli 216 lõikes 1, mis kirjeldab aluseid Euroopa Liidu pädevusele sõlmida rahvusvaheline leping, eristamata ainupädevust jagatud pädevusest.

88. Ehkki nende kahe sätte vahel on sarnasusi, on sõnastused ka erinevad. Paljudes, kuid mitte kõikides keeleversioonides näivad need erinevused viitavat sellele, et ELTL artikli 3 lõikest 2 tulenevat välissuhtlemise ainupädevust võib olla lihtsam tuvastada kui ELTL artikli 216 lõikest 1 tulenevat pädevust.⁵⁰ Nii viitab ingliskeelses versioonis esimesena nimetatud sättes kasutatud sõna *may* lihtsalt võimalusele, teisena nimetatud sättes kasutatud *is likely to* aga tõenäolisusele. Siiski ei saa selline eristamine olla õige. Kui välissuhtlemise *ainupädevus* on kehtestatud ELTL artikli 3 lõikega 2, ei saa ELTL artikli 216 lõike 1 alusel välissuhtlemise pädevust iseenesest eitada. Samas, kui on õige, et artikli 216 lõikel 1 põhinev analüüs („kas pädevus on?”) peaks eelnema selle pädevuse laadi uurimisele („kas see pädevus on ainupädevus?”), tähendab tõendus selle kohta, et rahvusvahelise lepingu sõlmimine tõenäoliselt mõjutab või moonutab ühiseeskirjade reguleerimisala, seda, et nimetatud pädevus on ainupädevus, mis välistab jagatud välissuhtluspädevuse tuvastamise.

89. Tõlgendan ELTL artikli 3 lõike 2 lõpuosa sõnastust nii, et lepinguga hõlmatavas valdkonnas peavad liidu eeskirjad juba olemas olema. Kui selliseid eeskirju ei ole, on raske kujutleda, kuidas rahvusvahelise lepingu sõlmimine võib nende reguleerimisala mõjutada või muuta. See tähendab, et analüüsi käigus uuritakse alati (järjekorras): 1) kavandatava rahvusvahelise lepingu reguleerimisala ja sisu; 2) seda, kas Euroopa Liit on juba teostanud sisepädevust, ja kui ta on seda teinud, siis liidu õigusnormide reguleerimisala ja sisu; ning 3) seda, kas selle lepingu sõlmimine võib mõjutada liidu eeskirju või muuta nende reguleerimisala. Viimati nimetatud võimalus võib esineda mitmel põhjusel ja võib olla mõnes olukorras rohkem, mõnes vähem ilmne.

48 — 22. oktoobri 2013. aasta otsus kohtuasjas C-137/12: komisjon *vs.* nõukogu, punkt 77.

49 — Kohtujurist Kokotti 27. juuni 2013. aasta ettepanek kohtuasjas C-137/12, millele on viidatud eespool 48. joonealuses märkuses, punktid 111-117.

50 — Üheks märkimisväärseks erandiks on ELTL artikli 3 lõike 2 ja artikli 216 lõike 1 prantsuskeelsed versioonid, kus on nendes kahes sättes kasutatud täiesti ühesugust sõnastust *est susceptible d'affecter des règles communes ou d'en altérer la portée*.

90. Tõenäoliselt ei ole olulisi tagajärgi sellel, et ELTL artikli 3 lõikes 2 ei ole sõnaselgelt märgitud, kas see, mille kohta peab tõendama, et see „võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala”, on rahvusvahelise lepingu sõlmimine „Euroopa Liidu” või „liikmesriikide” poolt. Ühiseeskirju mõjutab või nende reguleerimisala muudab rahvusvahelise lepingu sisu, mitte lepinguosalis(t)e isik. Kui lähtuda sellest, et pädevus on jagatud, on loogiline keskenduda sellele, mis juhtuks, kui liikmesriigid sõlmiksid rahvusvahelise lepingu valdkonnas, kus on juba olemas liidu eeskirjad. Sõna „kui” kasutamine kõnealuses lauseosas annab selget tunnistust sellest, et rahvusvahelise lepingu osad võivad sel alusel kuuluda Euroopa Liidu ainupädevusse, samal ajal kui teised osad võivad jätkuvalt olla jagatud pädevuses.

91. Pealegi nähtub sõnadest „ainupädevusse kuulub ka”, et erinevalt artikli 3 lõikes 1 sätestatud alustest on artikli 3 lõikes 2 ette nähtud (üldiselt määratletud) aluste loetelu ammendav.

92. Asun nüüd käsitlema ELTL artikli 3 lõike 2 konteksti ning esmajoones ELTL artikli 2 lõike 2 ja protokoll nr 25 mõju.

93. Minu arvates ei piira protokoll nr 25 ega ELTL artikli 2 lõige 2 kui sellised ELTL artikli 3 lõike 2 kohaldamisala. Mõlemad käsitlevad jagatud pädevust. Artikli 2 lõike 2 esimene lause kirjeldab seda, milline tagajärg on jagatud pädevuse andmisel. Teine ja kolmas lause puudutavad olukorda, kus eksisteerivad kõrvuti liidu pädevus ja liikmesriikide pädevus. Niisiis tuleneb teisest lausest koostoimes protokolliga nr 25 (kus on viidatud ainult artikli 2 lõikele 2), et kui Euroopa Liit on teatavas valdkonnas sellist pädevust teostanud, ei saa liikmesriigid enam teostada oma pädevust küsimustes, mis kuuluvad kõnealuse liidu õigusakti reguleerimisalasse. Neil võib siiski olla vabadus võtta meetmeid teistes valdkondades. Kui Euroopa Liit ei ole oma pädevust teostanud, saavad liikmesriigid ikkagi võtta meetmeid niivõrd, kui Euroopa Liit ei ole meetmeid võtnud. Ja valdkonnas või valdkondades, kus Euroopa Liidu meetmed on lakanud, saavad liikmesriigid (oma algse) pädevuse tagasi.

94. Lõpuks asun käsitlema ELTL artikli 3 lõike 2 ajaloolist tausta.

95. On ilmne, et ELTL artikli 3 lõike 2 viimane lauseosa on võetud kohtuotsusest AETR. Seal sõnastas Euroopa Kohus välissuhtluspädevuse tuvastamise kriteeriumi (mida praegu käsitleb ELTL artikli 216 lõige 1)⁵¹ ning selle pädevuse ainupädevuslikkuse (mida praegu käsitleb ELTL artikli 3 lõige 2). Viimati nimetatud kohta märkis Euroopa Kohus, et sedamööda, kuidas Euroopa Liit mis tahes kujul ühiseid eeskirju vastu võtab, et aluslepinguga ette nähtud ühist poliitikat ellu viia, tekib Euroopa Liidul ainupädevus⁵² ning liikmesriigid ei saa enam võtta kolmandate riikide ees kohustusi, mis „neid [ühiseid] eeskirju riivavad”⁵³. Viitan sellele edaspidi kui „AETR põhimõttele”. AETR põhimõte tulenes vajadusest kaitsta ühisturu ühtsust ja ühenduse õiguse ühetaolise kohaldamise põhimõtet.⁵⁴

51 — Nii on Euroopa Liidul välissuhtluspädevus siis, kui ühiseeskirjade vastuvõtmisel ei anta sõnaselgelt seda pädevust, kuid sellest igal juhul tuleneb Euroopa Liidu pädevus sõlmida rahvusvahelisi kokkuleppeid nende ühiseeskirjadega reguleeritud küsimustes. Kohtuasjas AETR olid need ühiseeskirjad kohaldatavad ka rahvusvahelise transpordi suhtes kolmandatest riikidest või kolmandatesse riikidesse, mille puhul veoteekonna osa jääb ühenduse territooriumile (vt eespool 36. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus AETR, punkt 28). Kohtuasjas Kramer jt, milles otsus tehti 14. juulil 1976, leidis kinnitust analoogne seisukoht seoses bioloogiliste mereressursside hoiu pädevusega (3/76, 4/76 ja 6/76, EKL 1976, lk 1279, punktid 30 ja 33). Vt samuti 26. aprilli 1977. aasta arvamus 1/76 (EKL 1977, lk 741, punkt 3); eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punkt 7; 28. märtsi 1996. aasta arvamus 2/94 (EKL 1996, lk I-1759, punkt 26) ja eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punktid 114 ja 115.

52 — Eespool 36. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus AETR, punktid 17 ja 18; vt samuti nt eespool 43. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Taani, punkt 77.

53 — Eespool 36. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus AETR, punkt 17.

54 — Eespool 36. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus AETR, punkt 31.

96. Kui ELTL artikli 3 lõike 2 kujunemislugu millestki tunnistust annab, siis sellest, et AETR põhimõttest kõrvalekaldumise kavatsust ei olnud.⁵⁵ Selles suhtes nõustun kohtujurist Kokott'iga tema ettepanekus kohtuasjas C-137/12.⁵⁶

97. Sellepärast peaks Euroopa Kohus juhinduma kooskõlas praeguse ELTL artikli 218 lõikega 11 oma varasemast selle valdkonna praktikast, mille hulka kuuluvad (mõistagi) kohtuotsus AETR ning rida teisi kohtuotsuseid ja arvamusi.

98. Selles kohtupraktikas on Euroopa Kohus lähemalt selgitanud AETR põhimõtte põhjuseid. Nii kehtib see põhimõtte siis, kui rahvusvahelise lepingu (või selle osade) sõlmimine liikmesriikide poolt oleks vastuolus ühisturu ühtsusega ning liidu õiguse ühetaolise ja järjepideva kohaldamisega⁵⁷ või kahjustaks ühiseeskirjadega kehtestatud süsteemi häireteta toimimist⁵⁸ või kui rahvusvaheline leping mõjutaks kehtivate liidu õigusnormide olemust arvestades igal juhul liidu õigust⁵⁹. Peale selle on Euroopa Kohus lisanud, et kõikides aluslepingu eesmärkidele vastavates valdkondades eeldab EÜ artikkel 10⁶⁰ (mille sisu väljendub nüüd lojaalse koostöö põhimõttena ELL artikli 4 lõikes 3), et liikmesriigid hoiduvad igast meetmest, mis võiks ohustada aluslepingu eesmärkide saavutamist.⁶¹

99. Milliseid täiendavaid selgitusi on Euroopa Kohus AETR põhimõtte enda tähenduse kohta andnud?

100. AETR põhimõtte kohaldamine eeldab, et on võetud liidusiseseid meetmeid; pelgalt sisepädevuse olemasolust ei piisa.⁶² Niikaua kui sisepädevust ei ole teostatud, ei ole liidu eeskirju, mida saaks mõjutada või mille reguleerimisala saaks muuta. Samamoodi ei saa liidu õiguse ja kavandatava rahvusvahelise lepingu vaheliste vastuolude ärahoidmisele suunatud algatuste ja aktide olemasolu kõrvaldada vajadust neid kahte võrrelda, et teha kindlaks teise mõju esimesele.⁶³ Samuti ebaolulised on kõnealuste liidu eeskirjade õiguslik alus ise⁶⁴ ja (nagu nõukogu õigesti märgib) see, et segalepingu läbirääkimisega võivad kaasnedas ebasoodsad asjaolud ja praktilised ebamugavused.⁶⁵ Samuti ei piisa pelgalt sellest, et rahvusvahelise lepingu sõlmimine liikmesriikide poolt võib kuidagi mõjutada siseturu normaalset toimimist, tuvastamiseks, et AETR põhimõtte on täidetud.⁶⁶

55 — Euroopa põhiseaduse lepingu eelnõu artikli I-12 lõikes 2, mille eeskujul näib olevat sõnastatud ELTL artikli 3 lõige 2, oli märgitud: „Liidu ainupädevusse kuulub rahvusvahelise lepingu sõlmimine, kui selle sõlmimise [...] mõjutab liidusisest õigusakti” (saadaval veebis aadressil <http://european-convention.eu.int>). Välistegevuse konventsiooni VII tööühm viitas oma lõpparuandes samuti sellele, et Euroopa Kohus on tunnustanud „ühenduse kaudset välissuhtluspädevust juhtudel, mil rahvusvahelisi lepinguid [oli] vaja sõlmida sisepoliitika ellurakendamiseks, või ühendusesise pädevuse kajastusena valdkondades, kus ta oli teise õiguse aktide vastuvõtmisega seda pädevust teostanud [...]” ja „[...] pidas põhjendatuks Euroopa Kohtu praktika sõnaselgeks muutmist, et hõlbustada liidu tegevust globaliseerunud maailmas, eriti seoses sisepoliitika ja -meetmete välismõõtmega” (välistegevuse konventsiooni VII tööühma lõpparuanne, CONV 459/02 (16. detsember 2002), punkt 18). Vt samuti 2007. aasta valitsustevahelise konverentsi mandaat POLGEN 74 (26. juuni 2007), punkt 18 ja joonealune märkus 10.

56 — Vt punkt 82 ning 48. ja 49. joonealune märkus eespool.

57 — Eespool 36. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus AETR, punkt 31, ja eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punktid 122 ja 133.

58 — Eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punktid 128 ja 133.

59 — Eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 122.

60 — Seal oli sätestatud: „Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud üld- või erimeetmed, et tagada nende kohustuste täitmine, mis tulenevad käesolevast lepingust või ühenduse institutsioonide võetud meetmetest. Nad aitavad kaasa ühenduse eesmärkide saavutamisele. Liikmesriigid hoiduvad kõigist meetmetest, mis võiksid kahjustada käesoleva lepingu eesmärkide saavutamist.”

61 — Vt samuti nt eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punkt 10, ja eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 119.

62 — Vt nt 15. novembri 1994. aasta arvamus 1/94 (EKL 1994, lk I-5267, punkt 77 (samuti punkt 88)) ja 24. märtsi 1995. aasta arvamus 2/92 (EKL 1995, lk I-521, punktid 31 ja 36). Need meetmed ei pea siiski olema võetud ühise poliitika raames: vt eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punktid 10 ja 11, ning eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 118.

63 — Eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punkt 25; eespool 43. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Taani, punktid 101 ja 105; ning eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punktid 129 ja 130. Kohtuasjas komisjon vs. Taani seisnes selline akt klauslis, mille kohaselt kõnealune rahvusvaheline leping ei pidanud mõjutama asjakohaste ühenduse õigusnormide kohaldamist liikmesriikides.

64 — Eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 131.

65 — Sel juhul peavad liidu institutsioonid ja liikmesriigid Euroopa Liidu ühtse rahvusvahelise esindatuse nõude kohaselt tegema tihedat koostööd rahvusvahelise lepingu läbirääkimisel, sõlmimisel ja sellega võetud kohustuste täitmisel: vt nt 6. detsembri 2001. aasta arvamus 2/00 (EKL 2001, lk I-9713, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika).

66 — Vt nt eespool 62. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/94, punktid 78 ja 79, ning eespool 43. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus kohtuasjas komisjon vs. Taani, punkt 95.

101. Kui liidusiseseid meetmeid on võetud, saab AETR põhimõtet kohaldada kogu rahvusvahelisele lepingule või osale sellest.

102. Kui liidusiseseid meetmeid on teatavas valdkonnas täielikult ühtlustavad, kehtib selle valdkonna suhtes välissuhtlemise ainupädevus.⁶⁷ Sel juhul ei saa liikmesriigid enam säilitada ega vastu võtta meetmeid, mis ei ole kooskõlas selle liidu õigusaktiga või kahjustavad muul moel selle eesmärkide saavutamist ja mõju (ka siis, kui rangemad eeskirjad võiksid anda kõrgemal tasemel kaitse).⁶⁸ Mis tahes kaalutlusruumi liidu õigusest kõrvalekaldumiseks reguleerivad täielikult ühtlustamismeetmed ise.⁶⁹ Seega, kui rahvusvaheline leping reguleerib valdkonda A ja kogu valdkond A on ühtlustatud, vastab selles valdkonnas rahvusvahelise lepingu sõlmimine automaatselt AETR põhimõttele ning liidul on ainupädevus. Liikmesriikide osa võib piirduda sellega, kuidas Euroopa Liit seejärel oma sisepädevust teostab. Kui rahvusvahelise lepingu reguleerimisalas on nii valdkond B kui ka valdkond A, kuid valdkond B on seni ühtlustamata, on Euroopa Liidul ainupädevus vähemalt valdkonnas A. Kui mitte arvestada raskusi tuvastamisel, kas ja mis on täielikult ühtlustatud, on sel juhul tegu olukorraga, mida ma nimetaksin „lihtsaks juhtumiks”.

103. See, kas ühtlustatus on täielik, oleneb sellest, kui intensiivselt on valdkond reguleeritud. Selle tuvastamisel lähtutakse eeskätt asjassepuutuvate liidu õigusaktide sõnastusest ja eesmärgist või eesmärkidest: nende sisust, reguleerimisalast ja nendes sätestatud kohustuste laadist. Valdtkonnaks võib olla näiteks majandussektor, majandustegevuse liik, isikute liik või vara liik.

104. Kas Euroopa Liidul võib olla ka ainupädevus kogu rahvusvahelise lepingu läbirääkimiseks ja sõlmimiseks, kui rahvusvahelise lepinguga (või selle osaga) hõlmatud valdkonda või valdkondi ei ole seni täielikult ühtlustatud?

105. See on võimalik.

106. Euroopa Kohus nõustus selle teesiga arvamuses 2/91, kus ta asus seisukohale, et asjaomane valdkond on liidu eeskirjadega suuresti hõlmatud, arvestades ajaloolist kujunemist ja liidu regulatsiooni eesmärke, aga ka seda, et käsitletud rahvusvaheline leping võimaldab oma reguleerimisala mõjutavate elementide laiemalt määratlemise tulemusel ulatuslikumat kaitset.⁷⁰ Nendel asjaoludel märkis Euroopa Kohus, et selle rahvusvahelise lepingu asjassepuutuv osa mõjutab liidu õigust ja et seetõttu ei tohi liikmesriigid enam väljaspool liidu institutsioonide raamistikku kohustusi võtta.⁷¹ Kohtuasjas komisjon vs. Taani tugines Euroopa Kohus sellele järeldusele, mille ta näib olevat seal kokku võtnud nii, et rahvusvahelised kohustused mõjutavad või moonutavad ühiseeskirju, kui need kohustused kuuluvad selliste eeskirjadega juba suuresti reguleeritud valdkonda.⁷² Seejärel kirjeldas Euroopa Kohus arvamuses 1/03 seda olukorda kui pelgalt üht näidet ainupädevuse tunnustamisest ja toonitas vajadust võtta arvesse liidu eeskirjade reguleerimisala, laadi ja sisu ning prognoositavat tulevast arengut.⁷³

67 — Vt nt eespool 43. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Taani, punkt 74, eespool 62. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/94, punkt 96, ja eespool 62. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/92, punkt 33. Samal ajal, juhul kui rahvusvaheline leping sisaldab sätteid, mis eeldavad liikmesriikide õigus- või haldusnormide ühtlustamist valdkonnas, milles liidu õigus välistab sellise ühtlustamise, ei saa Euroopa Liit seda lepingut sõlmida: vt eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 132.

68 — Vt nt 23. aprilli 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-261/07 ja C-299/07: VTB-VAB ja Galatea (EKL 2009, lk I-2949, punkt 52).

69 — Vt nt 25. aprilli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-52/00: komisjon vs. Prantsusmaa (EKL 2002, lk I-3827, punkt 19 („[...] see, et direktiivis on ette nähtud teatavad erandid või teatavatel juhtudel viidatud siseriiklikule õigusele, ei tähenda, et selle direktiivi reguleerimisalas ei ole ühtlustatus täielik”).

70 — Vt esmajoones eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punkt 25.

71 — Vt esmajoones eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punkt 26.

72 — Viidatud espool 43. joonealuses märkuses, punktid 81 ja 82.

73 — Eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punktid 121 ja 126.

107. Saan sellest kohtupraktikast aru nii, et pelgalt see, et rahvusvaheline leping (või selle osa(d)) puudutab valdkonda, mis on liidu eeskirjadega „suuresti reguleeritud” (või muud valdkonda, mis on määratletud läbi viite abstraktse reguleerituse astme kaudu väljendatud künnisele), ei vii ise automaatselt järeldusele, et liidul on ainupädevus kogu rahvusvahelise lepingu (või selle asjakohase osa) läbirääkimiseks, ilma et tuleks üldse uurida, kas AETR põhimõte on kohaldatav. On ilmne, et mida suurem valdkond on juba liidu õigusega hõlmatud, seda tõenäolisemalt võib rahvusvahelise lepingu ülejäänud osa kehtivaid liidu eeskirju mõjutada. Siiski ei juhtu alati nõnda. Kõik oleneb sõlmitud kohustuste sisust ja nende võimalikust seosest liidu eeskirjadega. Kavandatava konventsiooni seos liidu eeskirjadega ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitse kohta, mida asun järgnevalt käsitlema, illustreerib seda mõtet hästi.

108. AETR põhimõtte kohaldamine eeldab nii rahvusvahelise lepinguga kui ka liidu õiguse kohaselt võetud kohustuste sisu täpselt kindlaksmääramist, et tuvastada, kas – ja kui, siis mil määral – liikmesriigid ei saa enam teatavat küsimust ise reguleerida ja seetõttu võtta ise rahvusvahelisi kohustusi (isegi kui need ei pruugi olla liidu õigusega vastuolus). Rahvusvahelise lepingu ja liidu eeskirjade vaheline vastuolu ei ole AETR põhimõtte kohaldamiseks nõutav.⁷⁴ Selle kohta selgitas kohtujurist Tizzano avatud taeva („Open Skies”) kohtuasjades esitatud ettepanekus, et ka siis, kui rahvusvahelise lepingusse inkorporeeritakse kehtivad liidu eeskirjad, ei ole garanteeritud, et „neid eeskirju seejärel tegelikult ühetaoliselt kohaldatakse ja eeskätt, et muudatused, mida võidakse liidusiseselt vastu võtta, täielikult ja viivitamata nendesse lepingutesse üle võetakse”; nii võidakse moonutada nende ühiste eeskirjade olemust ja õiguslikku korda ning tekiks „tegelik ja tõsine oht, et need jäävad Euroopa Kohtu kontrollipädevusest välja”.⁷⁵ Arvamuses 1/03 märkis Euroopa Kohus üldiselt, et AETR põhimõtte kohaldamine eeldab hinnangut, mis rajaneb asjakohaste eeskirjade ulatusel, olemusel ja sisul ning milles võetakse arvesse kehtivat liidu õigust ja selle arengusuundi, niivõrd kui neid saab analüüsida ajal ette näha.⁷⁶

109. Niisiis oleneb see, kas Euroopa Liidul on ELTL artikli 3 lõike 2 lõpuosa kohaselt ainupädevus välissuhtluses, sisuliselt üksikasjalikust ja igakülgsest võrdlusest rahvusvahelise lepinguga hõlmatavate valdkondade ja liidu õigusega hõlmatud valdkondade vahel.⁷⁷

110. Euroopa Kohus on oma praktikas keskendunud muu hulgas sellele, millised on rahvusvahelise lepinguga hõlmatavas valdkonnas liidu õigusnormide hindamisel asjakohased kaalutlused, näiteks: kas ühendusesisest pädevust on teostatud; ühendusesisese meetmete võtmise aluseks olevate sätete ese; (kehtivate) liidu õigusnormide ulatus, olemus ja sisu⁷⁸; liidu eeskirjade eesmärk⁷⁹; asjakohase liidu õigusakti ülesehitus⁸⁰; see, millises ulatuses on liidu eeskirjades ette nähtud ainult miinimumnõuded⁸¹;

74 — Vt eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punkt 25.

75 — Kohtujurist Tizzano 31. jaanuari 2002. aasta ettepanek kohtuasjas C-466/98: komisjon vs. Ühendkuningriik, milles otsustati 5. novembril 2002 (EKL 2002, lk I-9427, ettepaneku punkt 72).

76 — Vt eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 126; vt samuti eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punkt 25.

77 — Vt nt eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punktid 124 ja 133. Näited juhtudest, mil sellise analüüsi tulemusel sedastati ainupädevuse puudumine, on kokku võetud arvamus 1/03 punktis 123.

78 — Eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punktid 25 ja 26, ning eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 126. Euroopa Kohus on käsitlenud neid tegureid seoses „liidu õigusnormidega suuresti hõlmatud valdkonna” kriteeriumiga; ent oleks kummalane, kui neid tegureid ei oleks kohaldatavad ka muudes kontekstides. Igal juhul on arvamus 1/03 punktis 133 välja pakutud üldisem kohaldamine.

79 — Vt nt eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 135.

80 — Vt nt eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 138.

81 — Vt eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punktid 123 ja 127, ning 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91.

teatavas valdkonnas liidu õiguse kujunemise ajalooline taust⁸²; liidu õiguse arengusuunad, niivõrd kui neid saab analüüsida ajal ette näha⁸³; liidu õiguse täielik tõhusus;⁸⁴ ja liidu eeskirjadega kehtestatud süsteemi häireteta toimimine⁸⁵. Mõned nendest kaalutlustest on minu arvates asjakohased ka kavandatava rahvusvahelise lepingu kirjeldamisel.

111. Sedalaadi analüüsi tuleb kohaldada läbiräägitava ja sõlmitava rahvusvahelise lepingu igale osale.

112. AETR põhimõtte kohaldamise tulemust võib oluliselt mõjutada üks eriline asjaolu: see, kui liidu õiguses on kehtestatud kaitse miinimumnõuded teatavas valdkonnas. Sel juhul jääb liikmesriikidele pädevus sõlmida rahvusvaheline leping, millega samuti kehtestatakse miinimumnõudeid, sest niisugune leping ei või mõjutada liidu õigust, mida liikmesriigid saavad täielikult kohaldada ja peavad täielikult kohaldama.⁸⁶ See, kas nad tegelikult säilitavad oma pädevuse, oleneb sellest, kui suur vabadus on liikmesriikidele nii rahvusvahelise lepingu kui ka liidu eeskirjadega antud. Kui rahvusvahelise lepinguga kehtestatakse madalamad miinimumnõuded kui liidu õiguses, ei kahjustaks liikmesriigid seda lepingut sõlmides liidu õigust; liidu õiguse ülimuslikkus tähendab, et liikmesriigid ei saa rakendada oma territooriumil madalamaid nõudeid kui liidu õigusega kehtestatud nõuded (ka siis, kui need madalamad nõuded on rahvusvahelise lepinguga kooskõlas). Samuti ei kahjustata liidu õigust juhul, kui rahvusvahelise lepinguga nähakse ette kõrgemad miinimumnõuded, tingimusel et liidu õigus lubab liikmesriikidel selliseid kõrgemaid nõudeid vastu võtta.

113. Mis juhtub, kui liidu õiguses on kehtestatud miinimumnõuded ja rahvusvahelise lepinguga nähakse ette maksimaalne kaitse tase? Oletagem, et liidu õiguse kohaselt on autoriõigusega kaasneva õiguse kaitse tähtaeg „vähemalt 70 aastat” ja rahvusvahelise lepinguga määratakse kindlaks, et see tähtaeg on „kuni 50 aastat”. Sel juhul ei saa liikmesriigid kohaldada liidu õigust ilma rahvusvahelist lepingut rikkumata. See mõjutab liikmesriikide vastutust rahvusvahelises avalikus õiguses, kuid mitte liidu normi „vähemalt 70 aastat”, mis on neile kui liikmesriikidele jätkuvalt kohustuslik.

114. Seda arvestades asun uurima, kas Euroopa Liidul on ainupädevus kogu konventsiooni läbirääkimiseks.

Euroopa Liidu pädevus konventsiooni läbirääkimiseks

– Välissuhtluspädevuse kindlaksmääramine enne konventsiooni läbirääkimiste algust

115. Käesoleval juhul ei ole konventsiooni läbirääkimine veel alanud⁸⁷ ja lepingu teksti (eelnõu)⁸⁸ ei ole saadaval.

82 — Vt eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punktid 25 ja 26, ning 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 120.

83 — Vt eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punkt 25, ning 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 126.

84 — Eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 128.

85 — Eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03, punkt 133.

86 — Vt esmajoones eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punkt 18, koostoimes eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03 punktidega 123 ja 127.

87 — Käesolev juhtum ei ole siiski ainus niisuguse olukorra pretsedent. Vt nt 4. oktoobri 1979. aasta arvamus 1/78 (EKL 1979, lk 2871) (mis käsitleb (tollase) ühenduse pädevust pidada läbirääkimisi seoses rahvusvahelise toorkummi lepinguga, mida räägiti parasjagu läbi ÜRO kaubandus- ja arengukonverentsil) ning eespool 51. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/94 (mis puudutab ühenduse võimalikku ühinemist Euroopa inimõiguste konventsiooniga).

88 — Näiteks eespool 38. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/03 punktis 137 käsitles Euroopa Kohus ühenduse ainupädevust sõlmida uus Lugano konventsioon, tuginedes konventsiooni muutmise töö tulemuseks olevale tekstile ja Brüsseli konventsioonile, aga ka läbirääkimisjuhistele.

116. Kahtlemata tagab pädevuse küsimuse lahendamine enne läbirääkimiste algust selle, et läbirääkimislaua taha istuvad ainult pädevad osalised. See pakub teataval määral õiguskindlust ning on Euroopa Liidu, liikmesriikide ja läbirääkimistel osalevate kolmandate isikute huvides.⁸⁹

117. Ent lepingu läbirääkimised võivad olla ettearvamatud ning läbiräägitava rahvusvahelise lepingu sisu võib muutuda. Kuidas mõjutab niisugune tegelikkus Euroopa Kohtus menetluste kasutamist selleks, et kindlaks määrata, kas ühel või teisel juhul on liidul ainupädevus või liikmesriikidega jagatud pädevus?

118. Kõigepealt märgin, et võib esineda olukordi, kus Euroopa Kohus peab tunnistama end otsustusvõimetuks piisava teabe puudumise tõttu. See võiks juhtuda (näiteks) siis, kui ainus saadaolev teave oleks sõnastatud kavatsus pidada läbirääkimisi ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitse rahvusvahelise lepingu üle ja selle tulevase lepingu tõenäolise sisu kohta ei oleks üldse mingeid andmeid.

119. Järgmiseks märgin, et ELTL artikli 218 lõike 11 kohaselt võib taotleda Euroopa Kohtult arvamust „enne rahvusvahelisel tasandil läbirääkimiste algust, kui kavandatava kokkuleppe eesmärk on teada, isegi kui endiselt on olemas teisi lahtisi võimalusi ja esineb lahknevusi kõnealuse teksti erinevate redaktsioonide vahel, kui Euroopa Kohtule esitatud dokumendid võimaldavad kujundada nõukogu esitatud küsimuse teemal piisavalt kindla arvamuse”.⁹⁰ Nii palju, kui mina näen, peavad samad kriteeriumid kohalduma juhtudel (nagu ka käesoleval juhul), mil Euroopa Kohus menetleb tühistamishagi.⁹¹ Kui kavandatava rahvusvahelise lepingu põhijoonte kohta on piisavalt teavet, ei takista mõningane ebakindlus seoses selle lepingu lõpliku sisuga Euroopa Kohut täitmast oma ülesannet, s.o kohaldamast õiguslikku kriteeriumi, et tuvastada, kas komisjon on Euroopa Liidu ainupädevuse tõendanud, ja asjas otsust tegemast.

120. Selles etapis pädevuse ette kindlakstegemine Euroopa Kohtu käsutuses olevate tõendite põhjal ei välista aga tingimata uut läbivaatamist, kui läbirääkimised viivad olukorrani, kus (lepingu eelnõu) lõplik tekst erineb esialgu prognoositust oluliselt. Niisuguses olukorras võib olla asjakohane taotleda Euroopa Kohtult veel kord otsust pädevuse kohta ning vajaduse korral pöörduda tagasi läbirääkimislaua taha.⁹²

121. Selles suhtes peavad liidu institutsioonid ja liikmesriigid tegema tihedat koostööd. See nõue kehtib osalt Euroopa Liidu ja osalt liikmesriikide pädevusse kuuluva sisuga rahvusvahelise lepingu läbirääkimise, sõlmimise ja rakendamise ajal.⁹³ Seega, kui Euroopa Kohus järeldaks käesolevas kohtuasjas, et komisjon on Euroopa Liidu ainupädevuse tõendanud, kuid seejärel liiguksid läbirääkimised teises suunas ja hakkaksid hõlmama uusi küsimusi, peaksid liidu institutsioonid hindama oma pädevust nendes küsimustes. Vajaduse korral peaksid nad kutsuma liikmesriike osalema. Kõige vähemalt peaksid nad liikmesriikidele niisuguse olukorra kujunemisest teatama, et liikmesriigid saaksid aluslepingutest tulenevaid õigusi teostada. Seevastu olukorras, kus liikmesriikidel säilib mõningane pädevus, peavad nad läbirääkimistel osalema heas usus ja hoiduma tegevusest, mis võiks Euroopa Liidu pädevust kahjustada. Kui Euroopa Kohus tuvastaks praegu jagatud pädevuse, kuid läbiräägitud konventsiooni lõplik tekst sisaldaks ainult Euroopa Liidu õiguse reguleerimisalasse kuuluvaid küsimusi, oleks konventsiooni sõlmimise pädevus ainult liidul.

89 — Vt samuti eespool 51. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/94, punktid 10 ja 17; eespool 87. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/78, punkt 35; ja 8. märtsi 2011. aasta arvamus 1/09 (EKL 2011, lk I-1137, punkt 48).

90 — Eespool 89. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/09, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika.

91 — Vt samuti nt eespool 87. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/78, punkt 35.

92 — Niisamuti nagu vale õigusliku aluse kasutamine võib viia näiteks rahvusvahelise lepingu taasläbirääkimise ja taassõlmimiseni: vt 30. mai 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-317/04 ja C-318/04: parlament vs. nõukogu ja komisjon (EKL 2006, lk I-4721). Siiski ei ole see oht omane ainult Euroopa Liidu välistegevusele.

93 — Vt eespool 39. joonealuses märkuses viidatud arvamus 2/91, punkt 36; vt samuti 87. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/78, punktid 34-36, ja 62. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/94, punkt 108.

– Konventsioon

122. Praegu ei ole konventsiooni eelnõu teksti olemas. Komisjon on siiski esitanud komplekti dokumente, milles on näidatud läbirääkimiste (ja seega ka võimaliku lõppteksti) eesmärgid ja ulatus, nimelt: 1) 2002. aasta soovitus, sealhulgas selle lisa ja seletuskiri; 2) 2008. aasta memorandum; 3) 2009. aasta volitused; ja 4) 2010. aasta nõupidamise aruanne. Vastaspoolel ega menetlusse astujatel ei olnud nende dokumentide suhtes vastuväiteid.

123. Nendes dokumentides on näidatud see, mille üle võidakse läbirääkimisi pidada. Iga dokumendi tõendusväärtus peab olenema selle koostajast, sisust ja ligikaudsest vastavusest läbirääkimiste tegelikule käigule. Läbirääkimiste eesmärgi või eesmärkide ja ulatuse kohta näib kõige hiljutisemat avaldust sisaldavat 2010. aasta nõupidamise aruanne. Ent kuigi selle sisu kajastab 2010. aasta nõupidamisel (viidatud eespool 6. joonealuses märkuses) peetud arutelusid, ei ole selles süstemaatiliselt ega üksikasjalikult kirjeldatud mingeid kokkuleppeid kavandatava konventsiooni sisu kohta. 2002. aasta soovitus ja 2009. aasta volitused on poliitilised dokumendid selles mõttes, et need võttis vastu Euroopa Nõukogu ministrite komitee. 2009. aasta volitustes pelgalt tehakse MC-S-NR-le ülesandeks „töötada ringhäälinguorganisatsioonidele kuuluvate autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse kallal ja võimaluse korral koostada konventsiooni eelnõu”. Kõige üksikasjalikumalt on võimalikku läbirääkimismandaati kirjeldatud *ad hoc* hindamiskomitee koostatud 2008. aasta memorandumis, mis on mõeldud CDMC töödokumendiks. Selles hinnatakse konventsiooni eelnõu koostamise teostatavust ning uuritakse niisuguse konventsiooni vajalikkust ja funktsiooni. Samuti tuginetakse selles 2002. aasta soovitusele, kirjeldades seda kui võimalikku lähtekohta arutlusteks konventsiooni sisu üle.

124. Komisjoni esitatud teine, eraldiseisev dokumentide komplekt on seotud jätkuvate läbirääkimistega, mida peetakse ringhäälinguorganisatsioonide kaitset käsitleva WIPO lepingu üle ja mille aeglane edenemine⁹⁴ ilmselt ajendas ka Euroopa Nõukogu algatuse koostada kõnealuse konventsiooni eelnõu. Esitatud WIPO dokumentide tõendusväärtus on piiratud. Samuti ei saa ringhäälinguorganisatsioonide õigusi (osaliselt) reguleerivaid rahvusvahelisi lepinguid, nagu Rooma konventsioon⁹⁵, kasutada kõnealuse konventsiooni sisu kindlakstegemiseks, kui ei ole selge, kas kavatakse olemasolevaid rahvusvahelisi lepinguid või nende osi eeskujuks võtta.

125. Väljendades oma arusaama selle kohta, mida kõnealune konventsioon prognoositavalt hõlmab, lähtun sisuliselt 2008. aasta memorandumist ja 2010. aasta nõupidamise aruandest. Samuti võtan arvesse teistest dokumentidest leitud asjaolusid, kui see on võimalik ja asjakohane.

126. Kavandatava konventsiooni eesmärk on ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitset tugevdada ja neid õigusi kohandada, iseäranis arvestades (sageli üle riigipiiride liikuva) signaali varastamise ohtu. Selleks tuleks ringhäälinguorganisatsioonidele anda jõustatavad, tehnoloogiliselt neutraalsel viisil määratletud ainuõigused. Saadaval olevates dokumentides ei viita miski sellele, nagu oleks konventsioon ette nähtud hõlmama ka näiteks produtsentide või esitajate autoriõigusi või nendega kaasnevaid õigusi.

94 — Selle aeglase edenemise põhjuste kohta vt WIPO autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste alalise komitee mitteametlik dokument, mille koostas autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste alalise komitee (edaspidi „SCCR”) esimees. Vastavalt SCCR otsusele selle 16. istungil (märts 2008), SCCR/17/INF/1 (3. november 2008) (vt punktid 13-22) esitati see dokument koos komisjoni hagiavaldusega.

95 — Viidatud eespool 12. joonealuses märkuses.

127. Ei ole selge, kuidas määratletakse konventsioonis mõiste „ringhääling”, ja iseäranis, kas selle mõiste tähendussisusse hakkab kuuluma ka näiteks interneti kaudu ülekandmine (olgu veebihäälingu, rööphäälingu või mingil muul kujul). Nagu Poola valitsus õigesti märgib, näib, et 2008. aasta memorandumist (mis viitab Euroopa Liidu poolt WIPO-le esitatud ettepanekutele⁹⁶) on selline määratlus välja jäetud, samal ajal kui 2010. aasta nõupidamise aruanne keskendub vajadusele säilitada tehnoloogiline neutraalsus, aga kutsub ka üles täpsemalt uurima, kas konventsiooniga tuleks kaitsta uusi meediateenuseid, nende seas nõudeteenuseid ning järelvaatamis- ja -kuulamisteenuseid. 2008. aasta memorandumist näib selguvat, et igal juhul suurendaks igasugune katse laiendada seda määratlust ühele või teisele internetihäälingu vormile oluliselt kaitse (ja seega ka ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguste kaitse) ulatust võrreldes kaitsega, mida praegu võimaldatakse vastavalt Rooma konventsioonile, milles on artikli 3 punktis f viidatud üksnes kaablita sidevahendite teel kaudu ülekandmisele.

128. 2008. aasta memorandumis on määratletud kuus ainuõigust; märgitud, et neid õigusi tuleks kohaldada ka ringhäälingueelsete programmiedastussignaali suhtes; toonitatud vajadust õiguskaitse järele ja tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise vastu ette nähtud tõhusate õiguskaitsevahendite järele ning kohustuste järele, mis puudutavad õiguste teostamist käsitlevat teavet; ja määratletud kaitse tähtaeg.

129. Kaitse sisu kohta on 2002. aasta soovitusel välja pakutud, et tuleks kehtestada *taasedastamisõigus*, mis hõlmaks kõiki mis tahes vahenditega taaslevitamise vorme. Ringhäälinguorganisatsioonid saaksid sellele õigusele tuginedes lubada või keelata oma saadete otseülekandmist või hilisemat (salvestatud kujul) taasedastamist kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu.⁹⁷

130. Kavas on (nagu ilmneb ka 2002. aasta soovitusest) kehtestada konventsiooniga *salvestamisõigus*, millele tuginedes saavad ringhäälinguorganisatsioonid lubada või keelata oma saadete salvestamist.⁹⁸

131. 2002. aasta soovitusest nähtuvalt võib konventsioon hõlmata ka *reprodutseerimisõigust*, millele tuginedes saavad ringhäälinguorganisatsioonid lubada või keelata salvestiste otsesest ja kaudset reprodutseerimist mis tahes viisil ja kujul.⁹⁹

132. 2002. aasta soovitusel on tehtud ettepanek kirjeldada *üldsusele kättesaadavaks tegemise õigust* kui ringhäälinguorganisatsioonide õigust lubada või keelata oma ringhäälingusaadete salvestiste kättesaadavaks tegemist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu nii, et isikud pääsevad neile ligi enda valitud kohas ja ajal.¹⁰⁰ 2008. aasta memorandumist nähtub, et see õigus võib hõlmata ka ringhäälingusaadete kättesaadavaks tegemise nõudeteenust internetis.

96 — Viidatud eespool 14. joonealuses märkuses. 2003. aasta ettepaneku artiklis 1 *bis* hõlmas mõiste „ringhääling” määratlus „helide või kujutiste ja helide või neid esindavate märkide ülekandmi[st] üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite abil, sealhulgas kaabellühivõrgus või satelliidi kaudu” ning analoogia põhjal „ringhäälinguorganisatsiooni poolt tema ringhäälingusaate samaaeg[set] ja muutmata kujul ülekandmi[st] arvutivõrkudes”, kuid ei hõlmanud „ringhäälinguorganisatsiooni ringhäälingusaate pelka taasedastamist kaabelsidevahendite abil, ülekandeid arvutivõrkudes ega ringhäälingusaadete salvestiste kättesaadavaks tegemist”. Ettepaneku autorid märkisid sõnaselgelt, et nad on valmis arutama küsimust, kas lisada tuleks teisi määratlusi.

97 — Antav kaitse oleks seega ulatuslikum kui see, mida võimaldavad Rooma konventsiooni artikkel 13, mis ei paku kaitset kaabelsidevahendite teel taasedastamise eest ega hilisema taasedastamise eest, ja televisioonisaadete kaitse Euroopa lepingu artikkel 1, mis ei hõlma raadiosaateid ega võimalda kaitset kaablita sidevahendite abil taasedastamise eest.

98 — See õigus ei ole mõeldud erineva õigusest, mis on ette nähtud Rooma konventsiooni artikliga 13 ja televisioonisaadete kaitse Euroopa lepingu artikliga 1 (mis on siiski konkreetsem ja piiratum, kuivõrd selles viidatakse „ülevõtete” salvestamisele).

99 — Selle õiguse suhtes ei ole kavas kehtestada Rooma konventsiooni artikli 13 punktis c ette nähtud reprodutseerimisõiguse piiranguid. Reprodutseerimisõigus on ette nähtud ka televisioonisaadete kaitse Euroopa lepingu artiklis 1.

100 — Kavas on, et selle sätte sõnastus meenutaks 1996. aasta WIPO lepingutes ette nähtud „üldsusele edastamise õiguse” sõnastust. 1996. aasta WIPO autoriõiguse lepingu artiklis 8 on ette nähtud: „Ilma et see piiraks Berni konventsiooni artikli 11 lõike 1 punkti ii, artikli 11 *bis* lõike 1 punktide i ja ii, artikli 11 *ter* lõike 1 punkti ii, artikli 14 lõike 1 punkti ii ja artikli 14 *bis* lõike 1 kohaldamist, on kirjandus- ja kunstiteoste autoritel ainuõigus lubada oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sealhulgas oma teoste sellisel viisil üldsusele kättesaadavaks tegemist, et isikud pääsevad neile ligi enda valitud kohas ja ajal.” Ühisdeklaratsioonis artikli 8 kohta on märgitud: „Üksnes füüsiliste abivahendite pakkumist, mis võimaldavad edastada või edastavad, ei käsitleta käesoleva lepingu või Berni konventsiooni tähenduses edastamisena. Artiklis 8 ei välista miski artikli 11 *bis* lõike 2 kohaldamist lepinguosalise poolt.”

133. Konventsiooniga kehtestatakse 2002. aasta soovitusel kohaselt *levitamisõigus* ehk õigus lubada või keelata oma ringhäälingusaadete, sealhulgas autoriõigusega kaitsmata programmide salvestiste ja salvestiste koopiade müüki või muud võõrandamist üldsusele.¹⁰¹ 2008. aasta memorandumis on välja pakutud, et konventsioon võiks laiendada selle õiguse ulatust Rooma konventsioonis, võimaldades kaitset ka kaabelsidevahendite kaudu edastamise korral.

134. 2002. aasta soovitusel on märgitud, et konventsiooniga võiks kehtestada *üldsusele edastamise õiguse*, s.o ringhäälinguorganisatsioonide õiguse lubada või keelata oma ringhäälingusaadete üldsusele edastamist kohtades, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu, kuid liikmesriikidel oleks õigus määratleda mõiste „sisenemistasu” siseriiklikus õiguses ja otsustada, kas kaitsta või mitte kaitsta seda õigust kohtades, kuhu üldsus pääseb kaudse sisenemistasu eest.¹⁰²

135. Saadaval olevatest dokumentidest selgub, et üks konventsiooni peamisi eesmärke on kaitsta *ringhäälinguelseid programmiedastussignaale*, ehkki näib, et selle kaitse ulatuses ei olda kindlad.¹⁰³ Rooma konventsioon niisuguseid signaale ei kaitse. Üheski saadaval olevas dokumendis ei ole selle õiguse võimalikku sisu määratletud, ehkki 2008. aasta memorandumis on märgitud, et kaitse võiks saavutada lihtsalt ringhäälingusaadete määratluse laiendamise teel. Samuti 2008. aasta memorandumis kohaselt võiks kavandatav tulemus olla see, et liikmesriigid võtavad piisavad ja tõhusad meetmed selliste signaalide loata levitamise ja muu kasutamise vastu. Lahtiseks on jäetud, kas need meetmed peaksid kuuluma era- või avalikku õigusse. 2010. aasta nõupidamise aruandest nähtuvalt on lahendamata ka küsimus, kas see kaitse peaks laienema signaalidele, mis võivad erinevalt saate ülekandmise signaalidest sisaldada lähtematerjali või materjali, mida ei pruugita ringhäälingus üle kanda.

136. Konventsioon võiks õiguskaitse ja õiguskaitsevahendite kaudu käsitleda probleemi seoses niisugustest *tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmisega*, mida ringhäälinguorganisatsioonid kasutavad seoses neile kuuluvate autoriõigusega kaasnevate õiguste teostamisega. 2008. aasta memorandumis on välja pakutud, et konventsiooni tingimused võiksid olla „kooskõlas” 1996. aasta WIPO lepingutega ja direktiiviga 2001/29.

137. Konventsioon võiks käsitleda probleemi, mis seisneb elektroonilise *õiguste teostamist käsitleva teabe* (s.o teabe, mis identifitseerib kaitstava sisu, õiguste valdajad ja selle sisu kasutamise tingimused) teadlikus kõrvaldamises või muutmises. 2008. aasta memorandumist nähtub, et nende sätete sõnastamisel võib aluseks võtta 1996. aasta WIPO lepingud ja direktiivi 2001/29.

138. *Kaitse tähtaja* osas nähtub 2002. aasta soovitusel ja 2008. aasta memorandumist, et toetatakse mõtet, et ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitse tähtaeg peab olema vähemalt 50 aastat arvates esituse toimumise aasta lõpust.¹⁰⁴ Teistsugune seisukoht tuleb välja 2010. aasta nõupidamise aruandest, mille järgi see tähtaeg ei tohiks ületada Rooma konventsiooni artiklis 15 ette nähtut, milleks on vähemalt 20 aastat arvates esituse toimumise aasta lõpust.

139. Lõpuks pakutakse saadaval olevates dokumentides välja, et konventsioon hakkab (mitte just üllatuslikult) sisaldama klauslit *piirangute ja erandite* kohta. Siiski nähtub 2010. aasta nõupidamise aruandes kajastuvast kokkuleppesest, et neid ei tuleks ammendavalt kindlaks määrata.

101 — Rooma konventsioon ega televisioonisaadete kaitse Euroopa leping sellist õigust ei sisalda. Seevastu 1996. aasta WIPO lepingutes on see ette nähtud, kuid ainult autoriõigusega kaasnevate õiguste valdajate teistele kategooriatele.

102 — Nii Rooma konventsioonis kui ka televisioonisaadete kaitse Euroopa kokkuleppes on see õigus ette nähtud ja kavas on võtta konventsioonis selle õiguse aluseks esimesena nimetatud konventsioon. Siiski ei kaitse Rooma konventsioon helisaadete edastamist üldsusele.

103 — Brüsseli 1974. aasta satelliidikonventsioon kaitseb satelliidi kaudu üle kantavaid programmiedastussignaale, kuid selle reguleerimisalasse ei kuulu otseselt üldsusele vastuvõtuks ette nähtud signaalid.

104 — Sama tähtaja annavad teistele autoriõigusega kaasnevate õiguste valdajatele 1996. aasta WIPO esituse ja fonogrammide leping ja TRIPS-lepingu artikli 14 lõige 5.

– Liidu õigus

140. Euroopa Liit on teostanud siseturu valdkonnas jagatud pädevust,¹⁰⁵ võttes vastu ühtlustamismeetmeid ringhäälinguorganisatsioonide intellektuaalomandiõiguste kaitse valdkonnas, mis hakkab kuuluma konventsiooni reguleerimisalasse. Ringhäälinguorganisatsioonide suhtes kohaldatakse ka teisi liidu õiguse osi, kuid need puudutavad muid valdkondi, nagu näiteks audiovisuaalsete meediateenuste osutamine,¹⁰⁶ ja ei ole seega käesoleva teema seisukohalt olulised.

141. Minu arusaama järgi on komisjon ise nõus, et asjakohased direktiivid ei reguleeri kogu ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitse valdkonda ning seetõttu ei ole seni täieliku ühtlustatuseni jõutud. Kavandatava konventsiooni enda ulatusest nähtuvalt on ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitstes aspekte, mida praegused õigusaktid veel ei hõlma. Peale selle on tegu valdkonnaga, kus reguleerimist vajav on sageli otseselt seotud tehnoloogiauuendustega.¹⁰⁷ Ühtlustatuse taseme kohta järeldusi tehes tuleb sellist arengut arvesse võtta.

142. Liidu õigusnorme selles valdkonnas olen käesoleva ettepaneku punktides 22-39 juba kirjeldanud.

– Liikmesriikide poolt konventsiooni sõlmimise mõju liidu õigusele ringhäälinguorganisatsioonide õiguste valdkonnas

143. Konventsiooni eri osad võivad erinevalt mõjutada liidu õigust ringhäälinguorganisatsioonide õiguste valdkonnas. Käesoleval etapil tuleb keskenduda küsimusele, kas komisjon on või ei ole tõendanud, et Euroopa Liidul on ainupädevus kogu konventsiooni üle läbirääkimiseks. Lõppude lõpuks väidab komisjon, et nõukogu eksis oma väites, et see ei pruugi nii olla. Kuna komisjon on enda väite sel kujul esitanud, tuleb siis, kui konventsiooni ja liidu õigusnormide analüüsimisest praegu saadaval oleva teabe põhjal nähtub, et *liikmesriikide pädevus kas või ühes aspektis säilib*, tema väide tagasi lükata. Käesolevas menetluses ei ole vaja selgelt määratleda, kes on pädev täpselt mida läbi rääkima. See ei näi ka võimalik olevat.

144. Minu arvates ei ole komisjon tõendanud, miks on Euroopa Liidul ELTL artikli 3 lõike 2 alusel ainupädevus kogu konventsiooni läbirääkimiseks.

145. Kahtlemata on tõsi, et liidu õigus hõlmab olulist osa läbirääkimist vajavast konventsiooni sisust. Sellest üksi aga ei piisa järelduseks, et ELTL artikli 3 lõikes 2 sätestatud kriteerium on täidetud.¹⁰⁸

146. Alustan ringhäälinguorganisatsioonide ainuõigustest.

147. Tõepoolest hakkavad konventsiooniga ette nähtavad salvestusõigus, reprodutseerimisõigus, kaablita sidevahendite teel taasedastamise õigus, üldsusele kättesaadavaks tegemise õigus, üldsusele sisenemistasu eest avatud kohtades edastamise õigus ja levitamiseõigus tõenäoliselt põhinema olemasolevatel liidu õigusnormidel, millega on ühtlustatud ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitse.¹⁰⁹ Põhimõtteliselt näib see viitavat, et seega on Euroopa Liidul nende konventsiooniosade läbirääkimise ainupädevus, sest liikmesriigid ei saa võtta rahvusvahelisi kohustusi, mis võivad kahjustada liidu õiguse ühtsust ja ühetaolist kohaldamist. Ent niivõrd, kui liidu õigusega on ette nähtud pelgalt kaitse miinimumnõuded ja need nõuded konventsioonis üle võetakse, võib liikmesriikidel säilida pädevus konventsiooni üle läbirääkimisi pidada.

105 — Vt ELTL artikli 4 lõike 2 punkt a.

106 — Vt nt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) (ELT 2010, L 95, lk 1) või ELTL artikkel 167.

107 — Vt nt direktiivi 2001/29 põhjendused 5, 6 ja 20 ning direktiivi 2006/115 põhjendused 2 ja 4.

108 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 106.

109 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 26-31.

148. Kas liidu õiguses on kehtestatud miinimumnõuded?

149. Need on selgelt kehtestatud kaablita sidevahendite teel taasedastamise õiguse ja üldsusele edastamise õiguse osas, mis on sätestatud direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikes 3.

150. Nii ei reguleeri liidu õigus seni „vähemalt” kaabelsidevahendite kaudu taasedastamise õigust, konventsioon aga võib seda tegema hakata ning liikmesriikidel on praegu lubatud seda siseriiklikus õiguses reguleerida. Kas nad teevad seda omal algatusel või rahvusvahelisest kohustusest tulenevalt, ei ole selles aspektis oluline. Samuti ei ole oluline, kas seda ulatuslikumat kaitset käsitletakse kui uut õigust või kui olemasoleva õiguse kohaldamisala laiendamist. On tõsiasi, et liidu õiguses on sõnaselgelt antud liikmesriikidele pädevus laiendada õiguste valdajatele võimaldatavat kaitset seoses taasedastamisega, erinevalt muudest asjakohaste liidu direktiividega reguleeritud õigusest. Sama põhjenduskäik kehtiks ka üldsusele sisenemistasu eest avatud kohtades (näiteks poodides või kohvikutes) edastamise õiguse puhul, kui konventsioon seda õigust hõlmaks. Ma ei ole aga leidnud saadaval olevatest dokumentidest ühtki märki sellest, et konventsioon võib sel viisil laiendada edastamise õiguse ulatust. Seetõttu ei tuleks seda esimese väite all kaaluda.

151. Mida öelda salvestamisõiguse, reprodutseerimisõiguse, levitamiseõiguse ja üldsusele kättesaadavaks tegemise õiguse kohta?

152. Minu arvates näeb liidu õigus ette enam kui nende õiguste kaitse miinimumnõuded, arvestades ringhäälingut võimaldava tehnika arengu praegust seisuga. Selles suhtes selgub (muu hulgas reprodutseerimisõigust ja üldsusele kättesaadavaks tegemise õigust hõlmava) direktiivi 2001/29 põhjendustest 6 ja 7, et need õigused on osa ühtlustatud seadusandlikust raamistikust, mille eesmärk on ära hoida seadusandlike erinevusi liikmesriikide vahel ja õiguslikku ebakindlust, mis võivad siseturu toimimist ebasoodsalt mõjutada. Kuigi direktiiv 2006/115 samasuguseid põhjendusi ei sisalda, on selle üldine eesmärk ja õiguslik alus samad mis direktiivil 2001/29. Nii annavad liidu õigusnormid ringhäälinguorganisatsioonidele ainuõiguse lubada või keelata oma saadete salvestamist (s.o signaali esmakordset salvestamist) olenemata sellest, kas neid saateid kantakse üle kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sealhulgas kaabellevivõrgus ja satelliidi kaudu. See näib hõlmavat mis tahes ülekandmisviisi. Liikmesriikidel on siiski keelatud anda seda salvestamisõigust kaabelvioperaatoritele, kes pelgalt edastavad kaabellevivõrgus ringhäälinguorganisatsioonide saateid. Just nende salvestiste suhtes kehtib ainuõigus lubada või keelata kaudset reprodutseerimist ja levitamise ainuõigus teha üldsusele kättesaadavaks ringhäälingusaadete salvestusi, sealhulgas nende koopiaid kas müügi teel või muul moel. Seega ei jäta liidu õigus liikmesriikidele nende õiguste osas tegevusruumi teistsuguse kaitsetaseme kehtestamiseks. Sellepärast kehtib läbirääkimiste nende osade suhtes täielikult AETR põhimõte. Euroopa Liidul peab olema ainupädevus – isegi kui konventsioonis lihtsalt korratakse sõna-sõnalt neid liidu õiguse osi, s.o lihtsalt inkorporeeritakse liidu õigusnormid.

153. Samasugust analüüsi aga ei saa rakendada ringhäälingueelsete programmiedastussignaali kaitse õigusele, mis võidakse konventsioonis ette näha. Praegu võimaldab liidu õigus kaitset üksnes juhul, kui saab tõendada, et niisuguste signaalide vargusega on kaasnenud tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmine direktiivi 2001/29 artikli 6 tähenduses. See kaitse näib aga eeldavat, et kõnealused meetmed peavad olema ette nähtud eesmärgiga hoida ära või piirata toiminguid, mida õiguste valdajal on õigus lubada.¹¹⁰ Siiski ei nõua liidu õigus, et liikmesriigid annaksid ringhäälinguorganisatsioonidele õiguse takistada ligipääsu nende ringhäälingueelsetele programmiedastussignaale või nende kasutamist.

110 — Vt selle kohta 23. jaanuari 2014. aasta otsus kohtuasjas C-355/12: Nintendo jt, punkt 25.

154. Saadaval olevate dokumentide põhjal on keeruline hinnata, mil viisil hakkab konventsioon neid signaale kaitsma. Üks võimalus on laiendada asjakohaseid määratlusi.¹¹¹ Teiste võimaluste hulka kuuluvad niisuguste signaalide hõlmamine tehniliste meetmete kaitset käsitlevate sätete kohaldamisalasse (seeläbi kaotades mõned nendest piirangutest, mida kohaldatakse liidu õiguse kohaselt, mis võimaldab õiguskaitset ainult seoses toimingutega, milleks on vaja õiguste valdaja luba) või kord, mille kohaselt kaitstakse ka ringhäälinguorganisatsioonide toimingute eest, mida hõlmavad näiteks salvestamisõigus, reprodutseerimisõigus, taasedastamisõigus, üldsusele kättesaadavaks tegemise õigus ja üldsusele edastamise õigus seoses ringhäälingueelsete signaalidega.¹¹² Kui rakendatakse ühte nendest lähenemisviisidest, oleks Euroopa Liidul ainupädevus.

155. Kui läbirääkimistel keskendutakse hoopis ringhäälingueelsete programmiedastussignaali suhtes eraldi õiguse kehtestamisele teisiti kui äsja kirjeldatud võimaluste puhul, ei ole mulle olemasoleva teabe põhjal selge, miks Euroopa Liidul peaks olema ainupädevus. See, et signaal võib sisaldada autoriõigusega kaitstud materjali, mille kaitse on juba liidu õigusega reguleeritud, ei tähenda, et ringhäälinguorganisatsioonide eraldiseisev õigus hakkab seda autoriõigust mõjutama kuidagi teisiti kui seda tõhustades. Samuti ei piisa sellest, et niisugune õigus võib tõhustada liidus kehtivaid ringhäälinguorganisatsioonide õigusi, mis käesoleval ajal „käivituvad” üldjuhul alles signaali salvestamise hetkel ning võimalik, et olenemata sellest, kas ringhäälingusaade sisaldab autoriõigusega kaitstud materjali või lähtematerjali. Nii on see direktiividega 2001/29 ja 2006/115 ette nähtud õiguste puhul. Direktiivi 93/83 kohaldamisala on piiritletud määratlustega artiklis 1, mille lõikes 1 on selgitatud, et satelliidid peavad töötama sagedusaladel, mis on reserveeritud üldsuse poolt vastuvõetavate signaalide edastamiseks või mis on reserveeritud suletud kakspunktside jaoks. Nimetatud teist tüüpi signaalide suhtes on Euroopa Kohus nõustunud, et individuaalse vastuvõtu asjaolud peavad siiski olema võrreldavad esimest tüüpi signaalide suhtes kohaldatavatega.¹¹³ Mõistan seda siiski nii, et ringhäälingueelsete programmiedastussignaale on (erinevalt nendes sisalduvatest programmidest) omane see, et need ei ole suunatud üldsusele.

156. Liidu õiguses ei ole mõistet „ringhäälinguorganisatsioonid” määratletud, kuigi nähtavasti saab neid kirjeldada kui direktiivide 93/83, 2001/29 ja 2006/115 kohaselt kaitstavate ringhäälingusaadete suhtes õiguste valdajaid. Liidu õiguses aga ei ole võetud seisukohta küsimuses, kas organisatsioonid, kes toodavad veebi- või rööphäälingusaateid või edastavad (tehnikate arengu tulemusel) signaale mõnes muus uues formaadis, tuleks pidada nende direktiivide kohaselt õiguste valdajateks. Nendelaadsete mõistete määratlused võivad olenevalt oma sõnastusest mõjutada kogu liidu õiguse seda osa, mis reguleerib ringhäälinguorganisatsioonide õigusi, sealhulgas neid õigusi, mille kohta on liidu õigusnormides sõnaselgelt ette nähtud, et liikmesriigid saavad pakkuda õiguste valdajatele ulatuslikumat kaitset (märkimata, et liikmesriigid saavad ka ise õiguste valdajate ringi laiendada). Kui konventsioonis kehtestatakse määratlus loob absoluutse kategooria, mille koosseis on laiem kui nimetatud direktiivi kohaselt õiguste valdajateks olevad ringhäälinguorganisatsioonid, võib selle kategooria loomine piirata Euroopa Liidu vabadust otsustada omaenda määratluse üle. See ei pruugi nii olla, kui konventsioonis sisalduv määratlus ei ole ammendav ega võimalda kaitset teistele isikutele peale nende, kes juba on liidu õigusnormide kohaselt õiguste valdajad.

157. Piirangud ja erandid on hoolikalt piiritletud ja ilmselt ammendavalt loetletud direktiivi 2001/29 artiklis 5 ja direktiivi 2006/115 artiklis 10. Saan aru nii, et nende sätetega on ette nähtud kindel hulk erandeid ja piiranguid ning see loetelu piirab igasugust liikmesriikide tegevusvabadust. Seega ei saa liikmesriigid iseseisvalt rahvusvahelisi kohustusi võttes neid liidu eeskirju kahjustada.

111 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 155.

112 — Vt nt 2001. aasta WIPO ettepaneku artikkel 10, viidatud eespool 14. joonealuses märkuses.

113 — 14. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-192/04: Lagardère Active Broadcast (EKL 2005, lk I-7199, punktid 24 ja 34-36).

158. Õiguste jõustamise osas nõustun komisjoniga, et saadaval olevad dokumendid ei viita sellele, nagu hakkaks konventsioon sisaldama tingimusi kriminaalkaristuste kohta. Selles suhtes ei ole ma valmis pidama paralleelselt jätkuvat WIPO läbirääkimiste asjaomase komitee esimehe mitteametlikku kirjutist tõendiks konventsiooni läbirääkimiste võimaliku ulatuse kohta. Kuigi liikmesriikidel on märkimisväärne kaalutlusruum õiguskaitsevahendite (mitte ainult kriminaalkaristuste, isegi kui on võetud meetmeid ETLT artikli 83 lõike 2 alusel) määramisel juhuks, kui rikutakse ringhäälinguõigustele kuuluvaid autoriõigusega kaasnevaid õigusi, tuleb seda kaalutlusruumi kasutada kooskõlas liidu õigusega.

159. Kaitse tähtaja osas määrab kaitse kestuse liidu õigus ja liikmesriikidel ei ole vabadust sellest nõudest kõrvale kalduda.

160. Järelejäanud kaks valdkonda puudutavad tehniliste meetmete kaitset ja õiguste teostamist käsitlevat teavet. Ei ole veel teada, kas konventsioon võib minna liidu õigustikust kaugemale või kehtestada muul moel miinimumnõudeid ning kuidas selles võidakse määratleda mõisted „tehnilised meetmed” ja „õiguste teostamist käsitlev teave”. Ehkki liikmesriikidel näib olevat liidu õiguses jätkuvalt mõningane pädevus otsustada „piisava” õiguskaitse vormi üle, on direktiivi 2001/29 artiklid 6 ja 7 siiski mõeldud sätestama ühtlustatud õiguskaitset. Sellest tulenevalt on Euroopa Liidul ainupädevus ka siis, kui nende liidu õiguse sätete sisu konventsioonis sõna-sõnalt korrata.

161. Need kaalutlused viisid mu järeldusele, et komisjon ei ole tõendanud, et Euroopa Liidul on praeguse asjade seisu juures ainupädevus *kogu* konventsiooni suhtes.

162. Kas seda järeldust muudab konventsiooni võimalik mõju liidu intellektuaalomandiõiguse teistele osadele?

163. Euroopa Kohus lähtub liidu intellektuaalomandiõiguse tõlgendamisel arusaamast, et selles kasutatavatel mõistetel on liidu õiguses autonoomne tähendus,¹¹⁴ neid kasutatakse sageli eri kontekstides ja neid tuleb tõlgendada asjakohaseid rahvusvahelise õiguse norme arvestades,¹¹⁵ olenemata sellest, kas need tulenevad rahvusvahelisest lepingutest, milles Euroopa Liit osaleb (ja mis on seega liidu õiguskorra lahutamatu osa), või mõjutavad liidu õiguskorda kaudselt (nagu Rooma konventsioon). Nii on komisjonil õigus, kui ta väidab, et Euroopa Kohus peab oluliseks tagada intellektuaalomandiõiguse, sealhulgas autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste tõlgendamisel järjepidevus.¹¹⁶ Selles kontekstis ja kui ei ole ette nähtud teisiti, võib olla vaja tõlgendada ühes direktiivis määratlemata mõisteid teist direktiivi arvestades, eriti kui need kaks direktiivi käsitlevad ühe ja sama teema eri aspekte, nagu näiteks direktiivid 93/83 ja 2001/29.

164. See aga ei tähenda, nagu kannaks Euroopa Kohus mõiste tähenduse pimesi ühest kontekstist teise üle.¹¹⁷ Nii ei muudaks see, kui kõnealune konventsioon peaks laiendama üldsusele edastamise õiguse ulatust nii, et see kohalduks üldsusele edastamise suhtes ka mujal kui üldsusele sisenemistasu eest avatud kohtades, automaatselt mõiste „üldsusele edastamine” ulatust teistes liidu intellektuaalomandiõiguse osades, kus seda mõistet võivad niikuinii piiritleda eraldi tingimused.

114 — Vt nt 16. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-5/08: Infopaq International (EKL 2009, lk I-6569; edaspidi „kohtuotsus Infopaq”; punktid 27-29).

115 — Vt nt 4. oktoobri 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-403/08 ja C-429/08: Football Association Premier League jt (EKL 2011, lk I-9083, punkt 189) ja eespool 114. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Infopaq, punkt 32.

116 — Vt minu 14. novembri 2013. aasta ettepanek kohtuasjas C-351/12: OSA, milles otsus tehti 27. veebruaril 2014, ettepaneku punkt 25. Vt selle kohta ka eespool 45. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus SCF, punktid 75-77.

117 — Vt nt eespool 116. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus OSA, punktid 35-41.

165. Samuti on oluline, et vastavalt nii Rooma konventsioonile kui ka liidu õigusnormidele, mis reguleerivad ringhäälinguorganisatsioonide õigusi, ei saa ringhäälinguorganisatsioonide kaitse piirata ega muul viisil mõjutada autoriõigust. Komisjon ei ole tõendanud, kuidas ringhäälinguorganisatsioonide kaitse laiendamine või neile uute õiguste kehtestamine mõjutaks autoriõigust, samas kui olemasolevad õigused (mis nähtavasti kavatakse sõna-sõnalt konventsiooni inkorporeerida) seda teha ei saa.

166. Sellepärast jään seisukohale, et komisjon ei ole praeguse asjade seisu juures tõendanud Euroopa Liidu ainupädevust konventsiooni iga osa läbirääkimise suhtes. Olgu öeldud, et võib-olla on vaja see järeldus konventsiooni sisu selginedes uuesti läbi vaadata, kui peaks selguma, et kogu konventsiooni sõlmimine „võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala” ELTL artikli 3 lõike 2 tähenduses.

Teine väide: ELTL artikli 218 lõige 2 koostoimes ELL artikli 13 lõikega 2

Argumendid

167. Komisjon märgib, et vaidlusalune otsus rikub nii ELTL artikli 218 lõiget 2, mille kohaselt on üksnes nõukogu pädev andma luba alustada rahvusvahelise lepingu läbirääkimisi ja võtma vastu läbirääkimisjuhiseid, kui ka ELL artikli 13 lõiget 2, mida Euroopa Kohus on tõlgendanud oma 13. juuli 2004. aasta otsuses kohtuasjas C-27/04 nii, et nõukogu ei saa kasutada alternatiivset menetlust.¹¹⁸ Nõukogu ei tohi ELTL artikli 218 lõikes 2 ette nähtud korrast ühepoolset kõrvale kalduda, hõlmates oma otsuste tegemisse nõukogus kollektiivselt tegutsevad liikmesriigid. Komisjoni väidet toetab parlament.

168. Nõukogu, keda toetavad menetluse astunud liikmesriigid, väidab, et ei ole oluline, kas läbirääkimiste alustamiseks anti luba üheainsa „hübriidse” otsusega või kahe eraldi otsusega, millest ühe oli vastu võtnud komisjon ja teise liikmesriigid. Ta lisab, et selles kontekstis põhineb liikmesriikide otsus lepingu läbirääkimiseks rahvusvahelisel avalikul õigusel, eeskätt nõustumuspõhimõttel, mitte ELTL artiklil 218 ega ühelgi muul aluslepingu sätel. Niisuguses olukorras hübriidotsuse kasutamine on kooskõlas Euroopa Liidu ühtse rahvusvahelise esindatuse nõudega ja lojaalse koostöö põhimõttega.

169. Ühendkuningriigi sõnul eirab komisjon tõsiasja, et kui liikmesriigid teostavad jagatud pädevust, peavad ka nemad nõustuma osalema segalepingu läbirääkimistes. Seega eksib komisjon, kui ta väidab, et vaidlusaluse otsuse pidanuks tegema nõukogu üksi. Ta lisab, et kui olekski olnud kaks eraldi otsust – vastavalt nõukogu ja liikmesriikide oma – ei oleks ikkagi olnud selgem, millistes valdkondades on pädevus liikmesriikidel. Pealegi ei takista ELTL artikli 218 lõige 2 liikmesriike tegemast Euroopa Liiduga koostööd niisuguse rahvusvahelise lepingu läbirääkimisel, mis puudutab küsimusi, milles nad teostavad jagatud pädevust.

Hinnang

170. Minu arvates ei võimaldanud aluslepingud vaidlusalust otsust sellisel viisil vastu võtta.¹¹⁹

¹¹⁸ — Eespool 31. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. nõukogu, punkt 81.

¹¹⁹ — Vaidlusalune otsus ei ole ainus niisuguse hübriidakti näide. Vt nt otsus, mis on praegu vaidluse all kohtuasjas C-28/12: komisjon vs. nõukogu (selles kohtuasjas on nimetatud otsuse aluseks olnud rahvusvaheline segakokkulepe).

171. Välissuhtluspädevuse jaotusest tulenevalt peavad Euroopa Liit ja liikmesriigid tegema rahvusvahelise lepingu läbirääkimisel, sõlmimisel ja täitmisel omavahel koostööd. See kohustus tuleneb Euroopa Liidu ühtse rahvusvahelise esindatuse nõudest.¹²⁰ Igaüks aga peab rahvusvaheliste lepingute läbirääkimisel, allkirjutamisel, sõlmimisel ja ratifitseerimisel rakendama omaenda põhiseaduslikke menetlusi. Koostöökohustus seda ei muuda. Kui rahvusvaheline leping kuulub Euroopa Liidu ainupädevusse, saab rakendada ainult liidu põhiseaduslikke menetlusi. Kui ka liikmesriikide pädevus säilib, on nende rahvusvahelises lepingus osalemisele (ja lepingu läbirääkimisele) kohaldatavad nende siseriiklikud õigusnormid, Euroopa Liidu kaasatusele aga liidu õigusnormid. See, et tegu on segalepinguga, ei muuda tõsiasja, et Euroopa Liidu osalemist selles lepingus (ja selle läbirääkimises) saab reguleerida üksnes liidu õigus.

172. Minu arvates nähtub ELTL artikli 218 lõikest 2 selgelt, et üksnes nõukogu on pädev andma Euroopa Liidule luba läbirääkimisteks, andma läbirääkimisjuhiseid ja andma luba kirjutada alla ja sõlmida rahvusvaheline leping Euroopa Liidu ja kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide vahel. Artikkel 218 on kohaldatav kõikidele rahvusvaheliste lepingutele olenemata sellest, kas nende sisu kuulub Euroopa Liidu ainupädevusse või liikmesriikidega jagatud pädevusse. Selles on sätestatud tingimused, mille kohaselt aluslepingud võimaldavad Euroopa Liidul rahvusvahelisi kokkuleppeid sõlmida.

173. Konkreetne akt, mille kaudu selline luba antakse, on otsus ELTL artikli 288 neljanda lõigu tähenduses: seega on see tervikuna siduv ning kui see on adresseeritud komisjonile, seob ainult komisjoni. Niisugust otsust ELTL artikli 218 kontekstis vastu võtta on nõukogu privileeg. Liikmesriigid ei saa määrata ühegi selle osa sisu ega olla kaasatud selle vastuvõtmisse. Nõukogu omakorda ei saa otsustada, kuidas liikmesriigid korraldavad enda kaasatuse segalepingu läbirääkimisse.

174. Seda tõlgendust kinnitavad nii segalepingute kui ka ainupädevuses sõlmitavate lepingute suhtes kohaldatava ELTL artikli 218 teised osad. Näiteks nõuab lõige 3, et komisjon annaks seoses loa andmisega soovitusi nõukogule (ja mitte liikmesriikidele). Peale ELTL artikli 218 lõike 11 (mis käsitleb Euroopa Kohtult arvamuse taotlemist) ei ole selle artikli muudes lõigetes liikmesriike (nende funktsiooni) mainitud.

175. Euroopa Kohus on märkinud, et aluslepingu sätted liidu institutsioonide otsuste tegemise kohta ei ole „liikmesriikide või institutsioonide endi” otsustada.¹²¹ Nii peab nõukogu ELL artikli 13 lõikes 2 sätestatud pädevuse andmise põhimõtte¹²² kohaselt tegutsema talle antud volituste piires ja ei saa omal algatusel liikmesriike otsuste tegemisse kaasata, kui aluslepingutes on ette nähtud teisiti. Samuti ei saa ta sellele tulemusele jõudmiseks tugineda institutsiooni iseseisvuse põhimõttele. Nimetatud põhimõttele (nagu ka lojaalse koostöö põhimõttele) saab institutsioon tugineda ainult oma pädevuse piires tegutsedes. Seega saab ELTL artikli 218 lõike 2 alusel tehtav otsus tulla üksnes nõukogult.

176. Mind ei veena argument, et vaidlusalune otsus ei ole enam kui nõukogu otsuse ja liikmesriikide valitsustevahelise akti summa. See argument eeldab, et ELTL artiklis 218 sätestatud menetlusnormidele vastab iga ametlik akt, mida nõukogu nimetab „otsuseks”, niikaua kui see sisaldab sama artikli kohaselt vastuvõtmisele kuuluva otsuse tunnust. Aluslepingud aga eeldavad, et otsust vastu võttev institutsioon vastutab koostöö selle sisu eest.

120 — Vt nt eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Rootsi, punkt 73 ja seal viidatud kohtupraktika.

121 — 23. veebruari 1988. aasta otsus kohtuasjas 68/86: Ühendkuningriik vs. nõukogu (EKL 1988, lk 855, punkt 38) ja 6. mai 2008. aasta otsus kohtuasjas C-133/06: parlament vs. nõukogu (EKL 2008, lk I-3189, punkt 54). Vt samuti eespool 31. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus C-27/04, punkt 81.

122 — Pädevuse andmise põhimõtte kohta vt nt eespool 121. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus parlament vs. nõukogu, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika.

177. Mis puudutab vaidlusaluse otsuse sisu, ei takista ELTL artikli 218 lõige 2 nõukogu andmast komisjonile luba pidada rahvusvahelise lepingu läbirääkimisi vastavalt pädevuse jaotusele asjakohases valdkonnas ega ette nägemast, et see leping võib olla segaleping. Samamoodi aga ei luba see nõukogul otsustada, kuidas liikmesriigid peavad läbirääkimisi rahvusvahelise lepingu üle, kui tegemist on segalepinguga.¹²³ Ent just seda on püütud vaidlusaluse otsuse punktis 3 teha.

178. Sellepärast järeldan, et teine väide on põhjendatud.

Kolmas väide: ELTL artikli 218 lõike 8 esimene lõik ja ELL artikli 16 lõige 3

Argumendid

179. Komisjon märgib parlamendi toetusel, et võttes vaidlusaluse otsuse vastu konsensuse põhimõttel, rikkus nõukogu ELTL artikli 218 lõiget 8, sest vaidlusalune otsus tuli vastu võtta kvalifitseeritud häälteenamusega. Niisugune on ka ELL artikli 16 lõikes 3 sätestatud üldnõue. Liidu otsust ja valitsustevahelist otsust hübriidaktiks ristates jättis nõukogu ELTL artikli 218 lõikes 8 ette nähtud menetluse tegelikult ilma sisuta, riivas otsustamismenetluse tõhusust, võis mõjutada vaidlusaluse otsuse sisu ning allutas vaidlusaluse otsuse vastuvõtmise rangemale häälteenamusele, mida nõutakse valitsustevahelise akti puhul. Ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitset tõhustavad intellektuaalomandiõiguse ühtlustamismeetmed tuleb vastu võtta tavalises seadusandlikus menetluses (kvalifitseeritud häälteenamusega). Paradoksaalne on asuda nõukogu kombel seisukohale, et samale tulemusele saab jõuda rahvusvahelise lepingu läbirääkimise teel, milles osalevad kõik liikmesriigid ja mille suhtes seega kehtib ühehäälsuse nõue.

180. Parlament lisab, et hübriidakt ei ole pelgalt kahe otsuse ühend. Liikmesriigid võivad nõukogu liikmetena asuda Euroopa Liidu pädevuse suhtes teistsugustele seisukohtadele kui eraldi liikmesriikidena omaenda pädevuse suhtes. Niisugune praktika ähvardab ka riivata institutsioonidevahelist tasakaalu, mida kajastab ELTL artikkel 218 (eriti selle lõiked 6 ja 10) ning Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni suhete raamkokkulepet¹²⁴, mille kohaselt parlamenti tuleb viivitamata ja täielikult teavitada rahvusvahelisi lepinguid käsitlevate läbirääkimiste ja nende sõlmimise kõikidel etappidel piisavalt vara, et ta saaks vajaduse korral oma seisukohta väljendada ja komisjon saaks seda seisukohta arvesse võtta.

181. Nõukogu, keda toetavad menetlusse astunud liikmesriigid, vastab, et vaidlusalune otsus võeti vastu Euroopa Liidu ainupädevuse osas kvalifitseeritud häälteenamusega ja liikmesriikide esindajate vahel nende pädevuse osas konsensuse põhimõttel. Sellest ei tulene, nagu oleks kvalifitseeritud häälteenamus asendatud konsensusega, seeläbi moonutades ELTL artikli 218 kohast hääletuskorda. Pealegi ei tähenda see, et ühegi liikmesriigi esindus nõukogus ei olnud vaidlusaluse otsuse vastu, seda, et hääletuskorda ei järgitud. Isegi kui vaidlusaluse otsuse oleks vastu võtnud nõukogu üks, ei oleks konventsiooni läbirääkimised saanud ilma liikmesriikide eraldi otsuse või loata edasi minna.

Hinnang

182. Otsused, millega antakse lubada alustada rahvusvahelise lepingu läbirääkimisi Euroopa Liidu ja kolmandate isikute vahel, peab vastu võtma nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega. Selle hääletuskorra kasutamise määrab otsuse sisu. Selles ei tehta eristusi selle põhjal, kas Euroopa Liidul on jagatud või ainupädevus. Nimetatud hääletuskorda ei saa aga kohaldada otsusele, mille sisu ei kuulu Euroopa Liidu pädevusse.

123 — Sooviksin sellega seoses selgitada, et käesolev menetlus ei puuduta olukorda, kus liikmesriigid on usaldanud institutsioonidele ülesandeid väljaspool liidu raamistikku (vt selle kohta 27. novembri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-370/12: Pringle, punktid 158-169).

124 — ELT 2010, L 304, lk 47.

183. Kohtutoimikust ei ilmne, nagu ei oleks hääletamine nõukogus olnud seotud kogu otsuse sisuga. Teisisõnu: nõukogu kohaldas seda hääletuskorda lahutamatu õigusnormikoosluse suhtes. Selles mõttes ei ole sedalaadi hübriidakt samasugune nagu akt, mis oma sisust tulenevalt rajaneb kahel õiguslikul alusel, millest üks eeldab ühehäälsust ja teine kvalifitseeritud häälteenamust. Aluslepingutes on ette nähtud ühtne hääletuskord, mida tuleb kohaldada nõukogu otsusele läbirääkimiste alustamiseks loa andmise kohta.

184. Põhimõtteliselt on kolm võimalust, kuidas vaidlusalune otsus vastu võeti. Kas nõukogu ja liikmesriigid hääletasid vaidlusalust otsust eraldi vastavalt eraldi hääletuskordadele? Kas kohaldati ainult ühehäälsuse nõuet, nagu komisjon väidab? Või kas kogu otsus võeti vastu üksnes kvalifitseeritud häälteenamusega?

185. Arvan, et milline vastus ka ei oleks, ei olnud võimalik vaidlusalust otsust ETL artikli 218 lõikes 8 sätestatud hääletuskorra kohaselt vastu võtta.

186. Kolmanda võimaluse võib välistada: vaidlusalune otsus ei saa sisaldada valitsustevahelist akti ja olla siiski vastu võetud kvalifitseeritud häälteenamusega.

187. Nõukogu ei ole pädev andma liikmesriikidele luba segalepingu läbirääkimiseks ega määrata nende läbirääkimiste viisi üksikasju. Niisiis ei võimalda aluslepingud kohaldada ETL artikli 218 lõikes 8 sätestatud hääletuskorda niisugusele otsusele ja seega võib ka eraldi hääletamise (s.o esimese võimaluse) välistada.

188. Kuna vaidlusalune otsus tõepoolest sisaldab nii valitsustevahelist akti kui ka liidu õigusakti ning võeti sellegipoolest vastu üheainsa hääletuse teel, ei saadud seda vastu võtta kvalifitseeritud häälteenamusega. See pidi vastu võetama ühehäälselt (teine võimalus).

189. Muidugi mõista sisaldab ühehäälsus kvalifitseeritud häälteenamust. See ei tähenda siiski, et ühehäälsus otsuse sisu ei muuda. Otsus, millega kõik nõustuvad või mille vastu keegi ei ole, ei ole tingimata sama mis otsus, millega nõustub kvalifitseeritud häälteenamuse. Näiteks võib otsus, mis pälviks kvalifitseeritud häälteenamuse, vajada „lahjendamist”, et saavutada ühehäälsus heakskiit või vastuhääle puudumine.

190. Sellepärast järeldan, et ka kolmas väide on põhjendatud.

Neljas väide: Aluslepingute eesmärgid ja lojaalse koostöö kohustus ETL artikli 13 lõikes 2 koostoimes ETL artikli 218 lõikega 2

Argumendid

191. Komisjon märgib parlamendi toetusel, et vaidlusaluse otsuse vastuvõtmisega rikkus nõukogu ETL artikli 13 lõiget 2 koostoimes artikli 218 lõikega 2, sest nõukogu ei tegutsenud kooskõlas aluslepingutes sätestatud eesmärkidega ning tegi otsuse lojaalse koostöö põhimõtet rikkudes. Nimetatud eesmärkide hulka kuulub vajadus näidata, kuidas ja kelle poolt teostati välissuhtlemises liidu pädevust, ning korraldada Euroopa Liidu ühtne esindatus. Komisjoni väitel tähendab juba mis tahes hübriidotsuse vastuvõtmine ise aluslepingute eesmärkide rikkumist. Niiviisi toimides hägustas nõukogu Euroopa Liidu isikut ja tema esindatust ja positsiooni rahvusvahelistes suhetes. Peale selle oleks nõukogu institutsioonidevahelise koostöö põhimõttest lähtudes pidanud teostama oma volitusi ETL artiklis 218 sätestatud korda rikkumata ja poleks pidanud omistama liikmesriikidele funktsiooni, mida ei ole aluslepingutes ette nähtud.

192. Nõukogu, keda toetavad menetlusse astunud liikmesriigid, ei nõustu, et vaidlusalune otsus võiks rahvusvahelises kogukonnas segadust tekitada, ja märgib, et segadust võib tekitada ainult see, et komisjon on ainus läbirääkimisosaline isegi nendes küsimustes, mis kuuluvad liikmesriikide pädevusse. Veel väidab nõukogu, et ELTL artikli 218 lõiget 2 ei saa kohaldada liikmesriikide pädevusse kuuluvatele rahvusvahelistele lepingutele, ja ei võta omaks lojaalse koostöö põhimõtte vastaselt tegutsemist. Vastupidi, koostöökohustus nõudis nõukogu ja liikmesriikide ühist tegutsemist. Samuti märgib nõukogu üldisemalt, et komisjoni neljas väide põhineb suuresti spekulatsioonidel ja oletustel.

Hinnang

193. Euroopa Kohus on tunnistanud omavahel seotuks ühelt poolt ühtsuse ja järjepidevuse vajalikkuse Euroopa Liidu välissuhetes ja teiselt poolt lojaalse koostöö põhimõtte. Põhimõte, mille kohaselt liikmesriigid ja liidu institutsioonid peavad tagama tiheda koostöö rahvusvaheliste lepingute läbirääkimisel, sõlmimisel ja täitmisel, „tuleneb ühenduse ühtse rahvusvahelise esindatuse nõudest”.¹²⁵ Lojaalse koostöö põhimõte on ühtviisi kohaldatav nii sise- kui ka välistegevusele ja ka institutsioonidevahelistele suhetele.¹²⁶ Selle kohaldatavus ei olene sellest, kas Euroopa Liidul on välissuhtluses jagatud või ainupädevus,¹²⁷ ehkki on selge, et kui on vaja läbi rääkida ja sõlmida segaleping, on koostöö tegemise vajadus tungivam.¹²⁸ Sellepärast peavad liidu institutsioonid ja liikmesriigid läbirääkimiste algetapil seoses kohaldatava pädevuse jaotusega tähelepanelikud olema. Kogu välissuhete valdkonda iseloomustab vajadus tagada Euroopa Liidu välissuhetes ühtsus ja järjepidevus (ja see oli ka AETR põhimõtte ajend). Kuigi see käsitleb eeskätt välissuhteid, võib sel siiski olla tagajärgi ka Euroopa Liidu sisesele tegevusele.

194. Kui Euroopa Liidul on ELTL artikli 3 lõike 2 kohaselt konventsiooni läbirääkimise ainupädevus, rikuks igasugune otsus, millega nähakse ette ka liikmesriikide osalemine selle lepingu (osa) läbirääkimises, ELTL artiklit 218 ning riivaks liidu institutsioonide pädevust ja meetmeid. Seega oleks see vastuolus ka aluslepingute eesmärkidega. Kohustus pidada kinni pädevuse jaotusest (sealhulgas ELTL artikli 2 lõikes 1 ettenähtust) ja pädevuse andmise põhimõttest on lojaalse koostöö põhimõtte väljendused ning seetõttu ei ole vaja eraldi järeldust seoses ELL artikli 13 lõikega 2.¹²⁹

195. Kui Euroopa Liidul ei ole ainupädevust kogu konventsiooni läbirääkimiseks, on liidu institutsioonide ja liikmesriikide vaheline koostöö kahtlemata oluline tingimus, et segalepingu sõlmimine võimalikuks muuta. Ehkki ma nõustun, et ühine otsus on vahest ehk kõige tihedama koostöö väljendus, ei saa menetlusnorme lojaalse koostöö põhimõtte nimel kõrvale jätta. Selles suhtes olen juba selgitanud, miks aluslepingud minu arvates ei võimalda vastu võtta hübriidakti. Sellepärast ei pea ma vajalikuks neljanda väite kohta eraldi järeldust teha.

Kohtukulud

196. Komisjon on kohtuvaidluse võitnud. Ta on nõudnud, et nõukogu tema kohtukulud hüvitaks. Kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kodukorra artikli 140 lõike 1 alusel kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud.

125 — Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Rootsi, punkt 73 ja seal viidatud kohtupraktika.

126 — Vt nt 10. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-29/99: komisjon vs. nõukogu (EKL 2002, lk I-11221, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika).

127 — Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Rootsi, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika.

128 — Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Rootsi, punkt 73 ja seal viidatud kohtupraktika, ning eespool 62. joonealuses märkuses viidatud arvamus 1/94, punkt 108 ja seal viidatud kohtupraktika.

129 — Vt samuti nt 30. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-459/03: komisjon vs. Iirimaa („MOX Plant”; EKL 2006, lk I-4635; punktid 169-171); 19. mai 1992. aasta otsus kohtuasjas C-195/90: komisjon vs. Saksamaa (EKL 1992, lk I-3141, punktid 36-38); ja 11. märtsi 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-78/90-C-83/90: Compagnie Commerciale de l’Ouest jt (EKL 1992, lk I-1847, punkt 19).

Ettepanek

197. Esitatud kaalutlustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

- tühistada nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 19. detsembri 2011. aasta otsus Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide osalemise kohta läbirääkimistel ringhäälinguorganisatsioonide õiguste kaitset käsitleva Euroopa Nõukogu konventsiooni üle;
- jätta Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud;
- jätta Tšehhi, Saksamaa, Madalmaade, Poola ja Ühendkuningriigi valitsuste ja Euroopa Parlamendi kohtukulud nende endi kanda.